

Analýza krizové komunikace vybrané mimořádné události

Monika Oškerová, DiS.

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav krizového řízení
akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Monika Oškerová, DiS.**

Osobní číslo: **L11155**

Studijní program: **B3909 Procesní inženýrství**

Studijní obor: **Ovládání rizik**

Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Analýza krizové komunikace vybrané mimořádné události**

Zásady pro vypracování:

- 1. Zpracovat na základě studia dostupných informačních zdrojů teoretická východiska týkající se komunikace v krizových situacích**
- 2. Analyzovat krizovou komunikaci vybrané mimořádné události**
- 3. Navrhnout doporučení ke zlepšení krizové komunikace aplikovatelná v praxi**

Rozsah bakalářské práce: *61 stran*
Rozsah příloh: *11 příloh*
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] NĚMEC, P.: **Public relations: komunikace v konfliktních a krizových situacích**. 1. vyd. Praha: Management Press, 1999, 125 s. ISBN 80-85943-66-2.

[2] VYMĚTAL, Š.: **Krizová komunikace a komunikace rizika**. Praha: Grada, 2009, 176 s. ISBN 978-80-247-2510-9.

[3] ANTUŠÁK, E. KOPECKÝ, Z.: **Krizový management: krizová komunikace**, Oeconomica 2005, ISBN: 80-245-0945-8.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Marek Tomašík, Ph.D.**
Ústav krizového řízení
Datum zadání bakalářské práce: **21. února 2014**
Termín odevzdání bakalářské práce: **9. května 2014**

V Uherském Hradišti dne 21. února 2014

V Uherském Hradišti dne 21. února 2014

prof. PhDr. Ivo Barteček, CSc.
děkan

doc. PhDr. Ferdinand Mazal, CSc.
ředitel ústavu

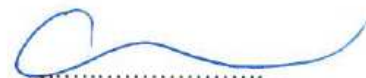
Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v archivu Fakulty logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval/a samostatně a použitou literaturu jsem citoval/a. V případě publikace výsledků budu uveden/a jako spoluautor/ka
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Uherském Hradišti dne 1.5.2014

.....
podpis studenta/ky

ABSTRAKT

Předkládaná bakalářská práce se zabývá problematikou analýzy krizové komunikace vybrané mimořádné události, konkrétně výskytu ničivého tornáda v Litovli dne 9. 6. 2004. V teoretické části stručně shrne východiska, požadavky a potřeby pro účinné informování obyvatel, popíše a přiblíží krizovou komunikaci jak ze strany složek IZS, tak médií. V praktické části pak událost podrobně charakterizuje a popisuje její věcný a časový průběh. Analyzuje plnění legislativních požadavků, způsoby komunikačních aktivit, hodnotí konkrétní způsob předávání informací veřejnosti a médiím. V závěru na základě analýzy dostupných materiálů a zjištěných údajů autorka bakalářské práce dává doporučení pro použití v praxi krizové komunikace.

Klíčová slova: krizové řízení, krizová komunikace, mimořádná událost, integrovaný záchranný systém, informace, média, tisková zpráva, tornádo

ABSTRACT

The present Bachelor's Thesis deals with the analysis of the issue of crisis communication of a selected incident, namely tornado in Litovel on 9. 6. 2004.

In the theoretical part are briefly summarized the resources, needs and requirements for effective informing of people and described crisis communication from the integrated rescue system point of view so the media. The practical part details the event and describes it from perspective of happenings and time. It analyzes the fulfillment of legislative requirements, forms of communication activities, evaluates the specific way of passing information to the public and the media. In conclusion, based on analysis of available materials and discovered, the author of the Bachelor's Thesis gives recommendations for use in the practice of crisis communication.

Keywords: crisis management, crisis communication, emergency, integrated rescue system, information, media, press release, tornado

Tímto děkuji vedoucímu mé práce, panu Mgr. Marku Tomašíkovi, PhD., za jeho zkušenosti, ochotu a doporučení při zpracovávání bakalářské práce. Dále tiskové mluvčí HZS Olomouckého kraje, paní Ing. Vladimíře Hacsikové za konzultace a stěžejní informace k bakalářské práci a Svatavě Měrkové za praktické rady ohledně komunikace s médii. Na závěr děkuji své rodině a přátelům za neutuchající podporu a důvěru.

Motto: „Když něco popadneš, tak to drž a nepouštěj.“

autor neznámý

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1 ZPRACOVÁNÍ TEORETICKÝCH VÝCHODISEK Z OBLASTI KOMUNIKACE V KRIZOVÝCH SITUACÍCH	12
1.1 KRIZOVÉ ŘÍZENÍ	12
1.2 MIMOŘÁDNÁ UDÁLOST, MIMOŘÁDNÁ SITUACE A MANAGEMENT ŘÍZENÍ MS	18
1.2.1 Mimořádná událost	18
1.2.2 Mimořádná situace	18
1.2.3 Management řízení mimořádné situace	18
1.3 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM.....	21
1.4 TORNÁDO	23
1.5 STAV NEBEZPEČÍ	23
1.6 BEZPEČNOST, BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA A BEZPEČNOSTNÍ SYSTÉM ČR	24
1.7 OCHRANA OBYVATELSTVA	24
1.8 KRIZOVÁ KOMUNIKACE.....	25
1.8.1 Krizová komunikace dle HZS ČR.....	26
1.9 INFORMACE, MÉDIA, PRÁVNÍ PŘEDPISY TÝKAJÍCÍ SE MÉDIÍ	28
1.9.1 Informace	28
1.9.2 Média	29
1.9.3 Právní předpisy týkající se obecně médií a poskytování informací	32
II PRAKTICKÁ ČÁST	33
2 ANALÝZA KRIZOVÉ KOMUNIKACE VYBRANÉ MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI.....	34
2.1 KRIZOVÁ KOMUNIKACE PODLE HZS ČR	34
2.1.1 Krizová komunikace do vyhlášení krizového stavu	34
2.1.2 Krizová komunikace po vyhlášení krizového stavu	36
2.2 KRIZOVÁ KOMUNIKACE PODLE MÉDIÍ.....	39
2.2.1 Získávání zpráv v místě výskytu mimořádné události	40
2.3 POPIS, VĚCNÝ A ČASOVÝ PRŮBĚH VYBRANÉ MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI	41
3 ANALÝZA KRIZOVÉ KOMUNIKACE.....	46
3.1 ZÍSKÁVÁNÍ INFORMACÍ Z POHLEDU MÉDIÍ – UKÁZKA SPOLUPRÁCE MÉDIÍ SE SLOŽKAMI IZS.....	47
4 POROVNÁNÍ TEORETICKÝCH VÝCHODISEK A VÝSLEDKŮ ANALÝZY HODNOCENÉ SITUACE	49
4.1 PLNĚNÍ LEGISLATIVNÍCH POŽADAVKŮ PŘI MU	51
4.1.1 Vyrozumění a krizová komunikace orgánů krizového řízení	51
4.1.2 Varování a informování obyvatel.....	51
4.1.3 Komunikace s veřejností a se zástupci médií.....	52
4.2 PŘÍKLADY NESROVNALOSTÍ TISKOVÝCH ZPRÁV A PUBLIKOVANÝCH ČLÁNKŮ.....	52
4.3 NÁVRH OPATŘENÍ.....	53
ZÁVĚR	54
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	55

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	58
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	59
SEZNAM TABULEK.....	60
SEZNAM PŘÍLOH.....	61

ÚVOD

V současné době jsou nejdůležitějším prvkem pravdivé a objektivní informace. Ty jsou důležité jak v obvyklých situacích, tak především v krizových dobách.

Během krizové či mimořádné události (situace) může nastat chvíle, kdy ni záchranáři, ni média nemají dostatečné kvantum hodnotných informací, tudíž jejich další šíření může vyvolat paniku a stres. V sázce se pak ocitne věrohodnost a dobré jméno všech zúčastněných stran. Takto dlouhodobě vytvářená image může být díky jediné nezvládnuté krizové situaci poškozena, někdy může dojít i ke ztížení samotného řešení dané události. Naopak odpovídající, vhodně zvolená a načasovaná komunikační strategie směrem k veřejnosti dokáže výrazně omezit rizika a tak usnadnit provádění likvidačních a záchranných prací. Je proto potřeba se na komunikaci za krizových situací a mimořádných událostí soustavně připravovat.

Komunikace při mimořádné události obsahuje výměnu informací uvnitř a mezi jednotlivými organizacemi, autoritami, médii, jedinci a skupinami i veřejností, a to jak během mimořádné události, tak před ní a po jejím skončení. Každá ze zmíněných stran má svou představu o tom, co je a není mimořádná událost, o její míře, povaze a dopadech. Všechny tyto různé úhly vnímání je nutno brát v potaz při tvorbě komunikační strategie. Nejdůležitějším informačním zdrojem pro veřejnost jsou právě sdělovací prostředky, které hrají v dnešním světě stěžejní roli. Většinu informací o mimořádné události a rady, jak se při ní zachovat, získávají lidé právě prostřednictvím médií. Informace zprostředkované sdělovacími prostředky mohou činnosti záchranářů podstatně napomoci a usnadnit provádění likvidačních a záchranných prací. Na druhé straně však účast sdělovacích prostředků v procesu informování veřejnosti prostřednictvím Hasičského záchranného sboru České republiky s sebou přináší i určitá rizika, která v případě mimořádné události graduji.

Hasičský záchranný sbor České republiky je jednou z primárních složek integrovaného záchranného systému, která se podílí na likvidaci následků mimořádných událostí a krizových situací. Hasičský záchranný sbor České republiky již ze své podstaty a náplně své činnosti musí komunikovat s širokou veřejností, a to jak přímo, tak prostřednictvím sdělovacích prostředků.

Tato bakalářská práce se zabývá krizovou komunikací při konkrétní mimořádné události malého rozsahu co do postiženého území, zato ale velkého dopadu co do škod na majetku. Cílem práce je analýza způsobu komunikace Hasičského záchranného sboru České republiky s veřejností skrze sdělovací prostředky v průběhu mimořádných událostí.

Tato práce má odpovědět na otázky, zda Hasičský záchranný sbor České republiky dokáže komunikovat se sdělovacími prostředky v dobách krize, zda média přináší veřejnosti ověřené informace z místa mimořádné události a zda dochází při takových situacích ke konfliktům mezi záchranáři a žurnalisty. Práce ukazuje na případu tornáda v Litovli, jak vypadá krizová komunikace a sdílení informací v praxi.

Práce je rozdělena do čtyř kapitol. První kapitola objasňuje základní pojmy a uvádí čtenáře do řešené problematiky. Druhá kapitola analyzuje vybranou mimořádnou událost, kterou je právě výskyt tornáda. Třetí kapitola analyzuje krizovou komunikaci jednak dle HZS, přičemž se zabývá způsoby sdělování informací do vyhlášení a po vyhlášení krizového stavu, za druhé krizovou komunikaci dle médií. Čtvrtá kapitola řeší plnění legislativních požadavků při MU, uvádí příklady neshod mezi tiskovými zprávami a reporty v médiích a konečně navrhuje opatření pro podobné situace v budoucnu.

Data a údaje byly pro práci získány z odborných časopisů, knižních zdrojů, právních českých norem, interních předpisů Hasičského záchranného sboru ČR a doplněny informacemi z internetu.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZPRACOVÁNÍ TEORETICKÝCH VÝCHODISEK Z OBLASTI KOMUNIKACE V KRIZOVÝCH SITUACÍCH

1.1 Krizové řízení

Krizovým řízením se podle krizového zákona (předpis č. 240/2000 Sb., tedy Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů) rozumí souhrn řídicích činností orgánů krizového řízení zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik a plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravou na krizové situace (KS) a jejich řešením nebo s ochranou kritické infrastruktury. Krizové řízení je nedílnou součástí řízení státu, kraje, obcí a organizací či jiných institucí, které mají zájem na rozvoji bezpečného života v území své působnosti. Jeho cílem je předcházet vzniku mimořádných událostí a krizových situací, včetně zajištění komplexní přípravy na jejich zvládnutí a zahájení potřebné obnovy společenského života v území postiženém mimořádnou událostí (MU) v rámci Olomouckého kraje. V širších souvislostech je krizové řízení chápáno i jako nástroj pro zajištění trvale udržitelného rozvoje společnosti v rámci kraje. [1]

Obsahem krizového řízení jsou zejména tyto úkoly:

- organizuje součinnost v oblasti krizového řízení mezi správními úřady a obcemi v kraji,
- zpracovává krizový plán kraje a krizový plán obcí s rozšířenou působností,
- vede přehled možných zdrojů rizik a provádí analýzy ohrožení,
- zpracovává havarijný plán kraje a vnější havarijní plány,
- vyžaduje, shromažďuje a eviduje údaje nezbytné ke zpracování krizového plánu kraje a obce s rozšířenou působností,
- podílí se na provádění vzdělání v oblasti krizové a havarijní připravenosti,
- připravuje a usměrňuje zpracování podkladů pro jednání bezpečnostní rady kraje,
- vykonává státní správu na úseku prevence závažných havárií,
- plní úkoly v oblasti kritické infrastruktury a její ochrany,
- vytváří podmínky pro činnosti krizového štábu kraje a obcí s rozšířenou působností a podílí se na zabezpečení jejich činnosti,

- vytváří podmínky pro činnosti štábu HZS a operačních skupin HZS ÚO a podílí se na zabezpečení jejich činnosti,
- podílí se na plnění úkolů v oblasti hospodářských opatření pro krizové stavy, za tím účelem vyžaduje, shromažďuje a eviduje údaje o nezbytných dodávkách a dodavatelích v informačním systému ARGIS,
- seznamuje obce s rozšířenou působností a právnické nebo fyzické osoby na jejich žádost s charakterem možného ohrožení, s připravenými krizovými opatřeními a se způsobem jejich provedení,
- vykonává kontrolu v oblasti krizového řízení u obce s rozšířenou působností, obce a právnických osob a podnikajících fyzických osob, kterým uložil povinnost vyplývající z krizového plánu,
- plní další úkoly stanovené v rámci přípravy a ve prospěch řešení krizových situací.

Orgány krizového řízení v České republice

Ministerstvo vnitra podle krizového zákona koordinuje přípravu na krizové stavy a jejich řešení. V návaznosti na hlavní koordinační roli Ministerstva vnitra v systému krizového řízení ČR při přípravě na řešení nevojenských krizových situací a jejich řešení zabezpečuje tento resort činnost Výbor pro CNP a činnost Ústředního krizového štábu.

Orgány kraje zajišťují připravenost kraje na řešení krizových situací v kraji a jsou odpovědné

za řešení krizových situací v rámci kraje, případně provedení stanovených krizových opatření v podmínkách kraje.

Orgány obce při krizových situacích, včetně stavu ohrožení státu a válečného stavu jsou odpovědné za řešení krizových situací v rámci obce, případně provedení stanovených krizových opatření v podmínkách obce.

Pracovním orgánem hejtmána nebo starosty k řešení krizových situací jsou u krajů krizové štáby krajů a u obcí krizové štáby obcí.

Orgány krizového řízení na území Olomouckého kraje

Orgány krizového řízení na území kraje představují zákonem vyjmenované orgány státní správy a veřejné správy předurčené k přípravě na MU a KS a na jejich řešení, které mají působnost na území Olomouckého kraje. Dle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, se za orgány krizového řízení považují:

1. Orgány kraje a další orgány s působností na území kraje

- hejtman
- krajský úřad
- hasičský záchranný sbor kraje
- Policie České republiky

2. Orgány obce s rozšířenou působností

- starosta obce s rozšířenou působností
- obecní úřad obce s rozšířenou působností

3. Orgány obce

- starosta obce
- obecní úřad

Mimo výše uvedené orgány krizového řízení se na zajištění připravenosti a řešení MU a KS v Olomouckém kraji dále podílejí také ostatní orgány s územní působností:

- bezpečnostní rady (BR)
- krizové štáby (KŠ)
- územní správní úřady

V rámci Olomouckého kraje mezi orgány s územní působností a další subjekty, které se podílejí na zajištění připravenosti a řešení MU a KS patří zejména:

a) Základní složky IZS

- Hasičský záchranný sbor Olomouckého kraje
- Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí Olomouckého kraje jednotkami požární ochrany
- Policie ČR, Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje
- Zdravotnická záchranná služba Olomouckého kraje

b) Ostatní složky IZS

- Krajské vojenské velitelství Olomouc
- Samostatná záchranná rota Olomouc
- 153. ženijní prapor
- Celní ředitelství Olomouc
- Krajská veterinární správa pro Olomoucký kraj
- Krajská hygienická stanice Olomouckého kraje se sídlem v Olomouci
- Záchranná brigáda kynologů Olomouckého kraje
- Havarijní a poruchové služby (plyn, elektrická energie, voda)
- Neziskové a nevládní organizace (např. ČČK, Charita, Adra)
- Poskytovatelé akutní lůžkové péče, kteří mají urgentní příjem (v době krizových stavů)

c) Subjekty plnící krizová opatření vyplývající z Krizového plánu Olomouckého kraje

- subjekty jsou uvedené v příloze Krizového plánu Olomouckého kraje

d) Prvky kritické infrastruktury dislokované na území Olomouckého kraje

- subjekty jsou uvedené v příloze Krizového plánu Olomouckého kraje

2. Orgány zřizované krajem určené pro přípravu a řešení MU a KS

a) Bezpečnostní rada kraje

Bezpečnostní rada je poradním orgánem pro přípravu na krizové situace. Předsedou bezpečnostní rady kraje je hejtman, který jmenuje její členy.

Na jednání bezpečnostní rady kraje se projednává a posuzuje stav zabezpečení a stav připravenosti na krizové situace na území kraje. [2]

Příloha č. 1 – složení bezpečnostní rady kraje

Bezpečnostní rada kraje je poradním orgánem hejtmana pro přípravu na KS, v době mimo řešení MU a KS (při aktivaci KŠ kraje je jeho součástí) projednává a posuzuje zejména:

- přehled možných zdrojů rizik a analýzu ohrožení,
- krizový plán kraje,
- havarijní plán kraje,
- vnější havarijní plán, pokud je schvalován hejtmanem kraje,
- finanční zabezpečení připravenosti kraje a složek IZS na MU a KS a jejich řešení na území kraje,
- návrhy dohod s územními celky sousedního státu o spolupráci při řešení MU a KS s jinými kraji a při poskytování pomoci,
- stav připravenosti složek IZS v kraji,
- závěrečnou zprávu o hodnocení KS v kraji,
- návrh ročního plánu kontrol prováděných v rámci prověřování krizové připravenosti kraje u obcí s rozšířenou působností, obcí, právnických osob a podnikajících fyzických osob a závěrů těchto kontrol,
- návrh ročního plánu cvičení složek IZS a orgánů krizového řízení v kraji,
- další dokumenty a záležitosti související s připraveností kraje na MU a KS a jejich řešení.

b) Krizový štáb kraje

- je pracovním orgánem hejtmana pro řešení MU a KS,
- projednává možnost řešení MU a KS a navrhuje opatření hejtmanovi.
- tvoří jej členové bezpečnostní rady kraje a stálá pracovní skupina KŠ kraje aj.

3. Orgány zřizované obcí s rozšířenou působností (ORP) určené pro přípravu a řešení MU a KS

a) Bezpečnostní rada ORP

- je poradním orgánem starosty ORP
- v době mimo řešení KS (při aktivaci KŠ ORP je jeho součástí) projednává a posuzuje zejména:
 - přehled možných zdrojů rizik a analýzu ohrožení,
 - krizový plán ORP,
 - vnější havarijní plán, pokud je schvalován starostou ORP,
 - finanční zabezpečení připravenosti ORP na MU a KS a jejich řešení ve správním obvodu ORP,
 - závěrečnou zprávu o hodnocení KS v rámci odvodu ORP,
 - stav připravenosti složek IZS dislokovaných ve správním obvodu ORP,
 - způsob seznámení obcí, právnických a fyzických osob s charakterem možného ohrožení ve správním obvodu ORP, s připravenými krizovými opatřeními a se způsobem jejich provedení,
 - další dokumenty a záležitosti související s připraveností správního obvodu ORP na KS a jejich řešení.

b) Krizový štáb ORP

- je pracovním orgánem starosty ORP pro řešení MU a KS,
- projednává možnost řešení MU a KS a navrhuje opatření starostovi ORP,
- tvoří jej členové bezpečnostní rady ORP a stálá pracovní skupina KŠ ORP.

c) Stálá pracovní skupina KŠ ORP

- je pracovním orgánem starosty ORP pro řešení MU a KS,
- při řešení MU a KS pracuje nepřetržitě. [3]

1.2 Mimořádná událost, mimořádná situace a management řízení MS

1.2.1 Mimořádná událost

Mimořádnou událostí rozumíme škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činnostmi člověka, přírodními vlivy, též havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací. IZS představuje koordinovaný postup jeho složek (základní složky: Hasičský záchranný sbor České republiky, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje požární ochranou, zdravotnická záchranná služba, Policie ČR a ostatní složky) při přípravě na MU, a při provádění záchranných a likvidačních prací. [4]

1.2.2 Mimořádná situace

Situace vzniká v určitém prostředí v důsledku hrozby vzniku nebo důsledku působení mimořádné události, která je řešena obvyklým způsobem složkami integrovaného záchranného systému, bezpečnostního systému, systému ochrany ekonomiky, obrany apod. a příslušnými orgány za použití jejich běžných oprávnění, postupů a na úrovni běžné spolupráce bez vyhlášení krizových stavů.

V současnosti je tento pojem používán jen omezeně (např. zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů). [5]

1.2.3 Management řízení mimořádné situace

Krizový management veřejné správy je vnímán jako souhrn opatření a úkolů, které plní veřejná správa spolu s dalšími organizacemi při náhlých situacích ohrožení pro zajištění ochrany a bezpečnosti obyvatelstva.

Management řízení mimořádné situace je proces uskutečňovaný příslušným řídicím funkcionářem (např. velitelem zásahu, operačním důstojníkem, hejtmanem kraje, starostou obce s rozšířenou působností), který při uplatnění obecných manažerských funkcí a užití dostupných zdrojů vede ke stanovení zásahových cílů, jejich realizaci, a tím ke zvládnutí vzniklé mimořádné situace. Manažerskými funkcemi, které řídicí funkcionář přitom využívá, jsou plánování, organizování, komunikování, rozhodování, motivování, kontrolování. [6]

- **Vyrozumění**

Vyrozuměním rozumíme systém komunikace mezi orgány, institucemi a organizacemi, které se podílejí na řízení mimořádné situace a minimalizaci jejich škodlivých dopadů. Řídí se plánem vyrozumění, který je nedílnou součástí krizové plánovací dokumentace. Plán vyrozumění zpracovávají na základě závazných ustanovení zákonů všechny orgány krizového řízení.

Zákonná odpovědnost za zabezpečení vyrozumění základních i ostatních složek IZS a vyrozumění státních orgánů a orgánů územních samosprávních celků mají v souladu s § 5 zákona č. 239/2000 Sb. (Zákon o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů) operační a informační střediska integrovaného záchranného systému, kterými jsou informační a operační střediska Hasičského záchranného sboru kraje a operační a informační středisko Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru.

Hlavním účelem vyrozumění je co nejrychleji zaktivovat osoby určené pro řízení a provádění preventivních opatření nebo opatření odstraňování následků mimořádných událostí a řešení krizových situací.

Lze definovat následující typy vyrozumění:

- vyrozumění a povolání složek integrovaného záchranného systému k provedení konkrétního zásahu
- vyrozumění osob (členů krizového štábu, například hejtmana, primátora, starostu)
- vyrozumění orgánů a organizací (plošné předávání závažné informace s použitím dostupných komunikačních prostředků s požadavkem zpětného ověření

Pro vyrozumění je možné využít:

- telefonní spojení v pevné i mobilní síti (včetně SMS, faxu)
- rádiové spojení
- elektronickou poštu
- datové přenosy
- osobní přijímače (pagery) používané v jednotném systému varování a vyrozumění

- **Tísňové informování obyvatelstva**

Tísňové informování obyvatelstva chápeme jako souhrn organizačních, technických a provozních opatření, která povedou k předání informací bezodkladně po zaznění varovného signálu o zdroji, povaze a rozsahu nebezpečí a nutných opatřeních k ochraně života, zdraví a majetku, a to především cestou hromadných informačních prostředků (veřejnoprávních i lokálních médií), ale i dalšími způsoby.

Informování obyvatelstva organizuje a za obsah informací zodpovídá ten, kdo nařídil varování obyvatelstva daného území. Provozovatelé hromadných sdělovacích prostředků jsou povinni odvíšlat tísňové informace. [7]

- **Varování a informování obyvatel**

Varování a informování obyvatel plní odlišnou úlohu než vyrozumění. Jeho příjemcem jsou občané, případně právnické a fyzické osoby v místě varování. Cílem varování je upozornit na hrozící nebo trvající nebezpečí, tak aby byly minimalizovány škodlivé dopady.

Včasné a kvalifikované zahájení realizace ochranných opatření v případech ohrožení obyvatelstva může výrazným způsobem zamezit poškození zdraví, ztrátám na životech a materiálním škodám. V rozhodující míře je založeno na včasném a správném předání varovných informací. Význam varovných informací je o to větší, že zejména na začátku mimořádných událostí je činnost obyvatelstva ve velké míře realizována svépomocí nebo vzájemnou pomocí.

Varování obyvatelstva je zejména úkolem státu, zastupovaného především Hasičským záchranným sborem ČR, obcí a provozovatelů jaderných zařízení, dále potom zaměstnavatelů vůči svým zaměstnancům, vedení škol vůči svým žákům/studentům, správy úřadů, nemocnic, ústavů a obdobných zařízení vůči svým klientům.

Jednotný systém varování je v České republice budován od roku 1991. Technicky, provozně a organizačně je zabezpečen vyrozumívacími centry, telekomunikačními sítěmi a koncovými prvky varování a vyrozumění (elektronické sirény, elektronické rotační sirény a obecní rozhlas). Obyvatelstvo je v případě hrozby nebo vzniku mimořádné události varováno především prostřednictvím varovného signálu „Všeobecná výstraha“.

Varovný signál je legislativně zakotven vyhláškou č. 380/2002 Sb., je charakterizován kólisavým tónem sirény po dobu 140 vteřin a může zaznít třikrát po sobě v cca třiminutových intervalech. Po tomto signálu bezprostředně následuje mluvená tísňová informace, kterou se sdělují obyvatelstvu údaje o bezprostředním nebezpečí vzniku nebo již nastalé mimořádné události a opatření k ochraně obyvatelstva. K poskytování této tísňové informace se využívá i koncových prvků varování, které jsou vybaveny modulem pro vysílání hlasové informace. [8]

1.3 Integrovaný záchranný systém

Integrovaný záchranný systém vznikl z potřeby každodenní činnosti záchranářů, zejména při složitých haváriích, nehodách a živelních pohromách, kdy je třeba organizovat společnou činnost všech, kdo mohou svými silami a prostředky, kompetencemi nebo jinými možnostmi přispět k záchraně osob, zvířat, majetku nebo životního prostředí. Je to systém spolupráce a koordinace složek, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při přípravě na mimořádné události a společném provádění záchranných a likvidačních prací.

Základním právním předpisem pro IZS je zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů, ve znění zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 20/2004 Sb. Nelze pominout skutečnost, že tento zákon upravuje také problematiku ochrany obyvatelstva na úrovni státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob a podnikajících fyzických osob. Usměrnování a výstavba IZS přísluší Ministerstvu vnitra ČR, krajským úřadům a na úkolech IZS participují i obce. Úkoly orgánů krajů a obcí s rozšířenou působností v IZS a ochraně obyvatelstva plní Hasičský záchranný sbor kraje, který tak poskytuje hejtmanovi kraje a starostům obcí s rozšířenou působností „servis“ pro případ, že převezmou koordinaci záchranných a likvidačních prací. [9]

Základní složky

Základní složky IZS zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě mimořádné události.

Tvoří je:

- Hasičský záchranný sbor České republiky
- jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany
- poskytovatelé zdravotnické záchranné služby
- Policie České republiky

Ostatní složky

Ostatní složky IZS poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání. V době krizových stavů se stávají ostatními složkami integrovaného záchranného systému také odborná zdravotnická zařízení na úrovni fakultních nemocnic pro poskytování specializované péče. Tvoří je:

- obecní/městské policie
- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory
- ostatní záchranné sbory
- orgány ochrany veřejného zdraví
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby
- Záchranný tým Českého červeného kříže
- zařízení civilní ochrany
- neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím [9]

1.4 Tornádo

Tornádo je silně rotující vír, vyskytuje se pod spodní základnou konvektivních bouří, který se během své existence aspoň jednou dotkne povrchu země. Spouští se ze základny oblaků cumulonimbus. Rychlost větru v tornádu se pohybuje od 180 do 360 km/h i více.

Jeho velikost se pohybuje mezi 100 - 600 metry v průměru. Tornáda se vyskytují po celé zemi, nejčastěji v oblasti středozápad a jih Ameriky.

Vznik tornád

Tornáda vzniknou, jakmile se studený a prudký výškový vítr překříží s teplým přízemním větrem. Jejich střetnutí vyvolá horizontální rotaci vzduchu. V případě, že k tomuto střetu větrů dojde v bouřkovém oblaku (tzv. cumulonimbus), proudění vystupující z teplého bouřkového mraku zdvihne rotující vzduchový válec a vztyčí ho do vertikální polohy. Spojení vertikálního a otáčivého pohybu vytváří velmi široký sloup zvrženého vzduchu (tzv. mezocyklonu). Z dosud nedostatečně známých příčin se někdy uvnitř objeví vír, který se stává viditelným, jestliže je vzduch dostatečně vlhký, aby mohlo dojít ke kondenzaci. Poté se spustí dolů, až dosáhne země – čímž se vytvoří tornádo v pravém slova smyslu. [10]

1.5 Stav nebezpečí

Stav nebezpečí (dle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů) se jako bezodkladné opatření může vyhlásit, jsou-li v případě živelní pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie, nehody nebo jiného nebezpečí ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu, a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů a složek integrovaného záchranného systému. Stav nebezpečí může být vyhlášen hejtmanem kraje, v Praze primátorem hl. m. Prahy. Stav nebezpečí lze vyhlásit na dobu nejvýše 30 dnů. Tuto dobu může hejtman prodloužit jen se souhlasem vlády. [11]

1.6 Bezpečnost, bezpečnostní politika a bezpečnostní systém ČR

Bezpečnost je stav, kdy je systém schopen odolávat známým a předvídatelným vnějším a vnitřním hrozbám, které mohou negativně působit proti jednotlivým prvkům (případně celému systému) tak, aby byla zachována struktura systému, jeho stabilita, spolehlivost a chování v souladu s cílovostí. Je to tedy míra stability systému a jeho primární a sekundární adaptace. [12]

Bezpečnost zajišťují především ozbrojené sbory státu, povinnosti jsou však státem uloženy i dalším orgánům, organizacím a občanům. Dělíme ji na bezpečnost **vnitřní** (tedy občanů) a **vnější** (tu musí stát zajistit, aby mohl stát požadovat pomoc od druhých). [13]

Pro vymezení systému na podmínky státu je obsah bezpečnosti uveden v ústavním zákoně č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. V tomto případě používáme pojem bezpečnost státu.

Bezpečnostní politika představuje souhrn opatření a kroků za účelem prevence hrozeb a z nich vyplývajících rizik s cílem zajistit bezpečnost, obranu a ochranu občanů a státu. Základním dokumentem BP ČR je Bezpečnostní strategie z roku 2011.

Bezpečnostní systém je institucionálním nástrojem pro tvorbu a realizaci bezpečnostní politiky ČR. Jde o orgány zákonodárné, výkonné a soudní moci, územní samosprávy, též FO a PO, které mají odpovědnost za zajištění bezpečnosti státu. [14]

Bezpečnostním systémem je realizována bezpečnostní politika. Cíl a jeho funkce jsou přesně definovány v Bezpečnostní strategii ČR. [15]

1.7 Ochrana obyvatelstva

Ochranou obyvatelstva se rozumí plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, nouzové přežití obyvatelstva, další opatření k zabezpečení ochrany života, zdraví a majetku. [16]

1.8 Krizová komunikace

Krizová komunikace nemůže existovat odděleně od komunikace „normální“.

Akademický slovník cizích slov vysvětluje pojem konflikt jako střet protikladných zájmů, odpor apod. Konflikt je trvalou součástí našeho života, řešení konfliktů patří mezi naše nejběžnější komunikační činnosti v profesním i soukromém životě. Pojem krize vysvětluje stejný slovník jako dobu vrcholících rozporů, rozhodný obrat. Katastrofa je zde definována jako pohroma, událost s tragickými následky.

Mezi konfliktem a krizí může, ale nemusí existovat příčinný vztah. Dá se například uvést, že neřešený konflikt může přerůst v krizi, protože dosavadní rovnováha udržovaná průběžným řešením konfliktních situací byla ztracena. Nevládnutá krize získává vlastní dynamiku a může přerůst v katastrofu. Nicméně zejména přírodní katastrofy mohou vypuknout bez předchozího varování.

Přesto nelze na krize či katastrofy nahlížet jen jako na výhradně negativní jevy, protože mohou být pochopeny jako šance a vést ke zlepšení ochranných opatření. [17]

Cíl krizové komunikace

Cílem KK je uvolnit včasné, hodnotné, důvěryhodné a přesvědčivé informace ve správný čas a na správném místě a tím dosáhnout včasné a odborné připravenosti orgánů a prvků krizového řízení. [17]

Tab. 1. Příčiny krizí. [29]

Účinky/charakter	nemateriální	materiální/technické
Vnitřní ↑ ↓ vnější	Potencionální zdroj krizí podnikové klima, vedení špatný odhad, propouštění etika	Potencionální zdroj krizí bezpečnost práce, závady technické povahy nebezpečí úrazu, nedbalost, nízká kvalita
	Potencionální zdroj krizí obraz podniku, kvalita produktu potíže s termíny, komunikační chování, etika	Potencionální zdroj krizí přírodní katastrofy, útoky, nebezpečí nehod
	věrohodnost, tolerance, důvěra	věci/kapitál, člověk, živ. prostředí

1.8.1 Krizová komunikace dle HZS ČR

Zákonem č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky, ve znění pozdějších předpisů, s účinností od 1. ledna 2001, byla vytvořena nová organizační struktura a vymezeny základní úkoly Hasičského záchranného sboru České republiky. Výkon státní správy je prováděn přímo hasičskými záchrannými sbory krajů. HZS ČR je základní složkou integrovaného záchranného systému, který zabezpečuje koordinovaný postup při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací.

HZS ČR při plnění svých úkolů spolupracuje s ostatními složkami IZS i se správními úřady a jinými státními orgány, orgány samosprávy, právníckými a fyzickými osobami, neziskovými organizacemi a sdruženími občanů.

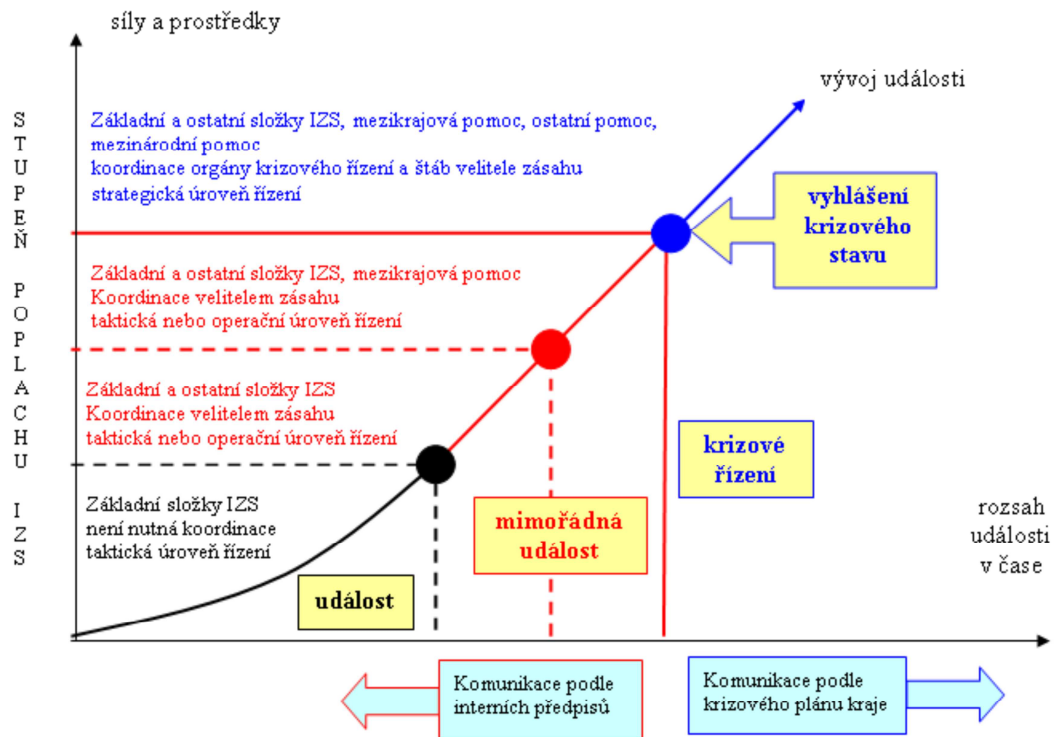
HZS ČR v současnosti hraje stěžejní roli i v přípravách státu na mimořádné události, je orgánem, který řídí aktivaci složek IZS v kraji při vzniku mimořádných událostí.

Od roku 2001, kdy došlo ke sloučení HZS ČR s Hlavním úřadem civilní ochrany, má ve své působnosti i oblast ochrany obyvatelstva, podobně, jako tomu je i v některých dalších evropských státech.

Podle krizového zákona se příslušníci HZS ČR v jednotlivých krajích podílí na tvorbě krizového plánu, i když hlavním zpracovatelem krizového plánu kraje je příslušný krajský

úřad. Informace o zpracovatelných a náležitostech krizového plánu jsou ke zhlédnutí v Příloze č. 2. Součástí krizového plánu kraje je kromě jiných plánů také havarijný plán kraje. HZS ČR je státní institucí, která má podle zákona o svobodném přístupu k informacím, povinnost zveřejnit či poskytnout informaci na základě žádosti. [18]

Tab. 2. Krizová komunikace v průběhu času. [27]

Z uvedeného schématu vyplývá, že HZS ČR nekomunikuje s veřejnými prostředky pouze od doby vyhlášení krizového stavu, ale od samotného počátku vzniku události.

1.9 Informace, média, právní předpisy týkající se médií

1.9.1 Informace

Informaci v nejobecnějším smyslu chápeme jako údaj o reálném prostředí, o jeho stavu a procesech v něm probíhajících. Informace snižuje nebo odstraňuje neurčitost systému; množství informace je dáno rozdílem mezi stavem neurčitosti systému, kterou měl systém před přijetím informace a stavem neurčitosti, která se přijetím informace odstranila. [19]

V českém tiskovém zákoně č. 46/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jsou informace definovány jako zprávy, údaje, fakta a názory uveřejňované v periodickém tisku a v ostatních hromadných informačních prostředcích ve všech formách publicistiky. [20]

Informace, nebo také data, údaje, sdělení, jsou nezbytnou součástí komunikace. Bez nich by žádná komunikace nemohla probíhat. Informace jsou obsahem procesu lidské komunikace, odevzdávání a přijímání oznámení, jejich přenos osobním kontaktem, krizové komunikace.

Pro žurnalistickou praxi je velmi důležité hledat odpovědi na základní žurnalistické otázky, kterými jsou **kdo, co, kdy, kde, jak a proč**. V následující tabulce jsou uvedeny základní žurnalistické otázky týkající se průběhu mimořádné události, krize nebo krizové situace [20]:

Tab. 3. Základní novinářské otázky v případě krizové či mimořádné události. [27]

Otázka	Otázka v případě krizové situace
KDO?	Kdo událost způsobil? Kdo je za ni zodpovědný? Kdo poskytne informace? Kdo zasahuje na místě události? apod.
CO?	Co se stalo? O jaký typ mimořádné události jde (únik škodlivých látek, řádění přírodních živlů, rozsáhlý požár apod.)? apod.
KDY?	Kdy k události došlo? Kdy dorazili první záchranné složky? apod.
KDE?	Kde se událost stala? apod.
JAK?	Jak k události došlo? Co ji způsobilo? apod.
PROČ?	Proč ke katastrofě došlo? Porušil někdo pravidla a zákony? Nastala samovolně? apod.

V průběhu krize, krizové situace či mimořádné události, se žurnalisté, jež o ní informují, setkávají s řadou výzev, s nimiž za běžných situací nepřijdou do kontaktu: v místě události nejsou funkční síťová zařízení, přístup do oblasti je zakázán či omezen, jelikož místní komunikace jsou nepřístupné či neprůjezdné. Složky IZS, které se podílejí na záchranných pracích, jsou zaměstnání odstraňováním následků pohromy, a tudíž nemohou poskytovat interview aj. Proto je potřeba, aby žurnalista buď improvizoval, nebo se osobně vydal ke zdroji informací. Ze současných poznatků o úskalích žurnalistiky je jasné, že jisté nezaujatosti sdělení nelze dost dobře dosáhnout. Je to mj. z důvodu, že zástupci médií nemají dostatek prostoru pro zjištění všech skutečností a ve sdělovacích prostředcích má výsledná zpráva (reportáž) jen omezené místo, na které může být zveřejněno. Zpravodajství tak nemůže být nezaujatým procesem. V tomto případě nezáleží na tom, zda tvůrce přistupuje k realitě s dobrou vůlí či snahou pomoci. Ve všech takových případech lze zjištěná fakta překroutit.

Následky mimořádné události bývají záporného charakteru, a tak je zpravodajství mnohdy plně subjektivně laděných zpráv a přehnaně zabarvených slovních spojení, která by si žurnalisté ve zpravodajství za běžných, každodenních okolností nedovolili použít.

1.9.2 Média

Médium – z latinského prostředek, to, co zprostředkovává. V komunikaci jakýkoli kanál umožňující přenos sdělení, spojující minimálně dvě strany. Z mediálního hlediska se médii rozumí ty kanály, které přenášejí informace. V tradičním pojetí je to zejména televize, rozhlas, internet, tisk.

Typologie médií

Existují různé typy médií. A stejně tak existuje celá řada různých způsobů, kterými jsou média klasifikována. Tyto způsoby jsou terčem mnoha debat mediálních odborníků, vědců i samotných publicistů, dále média odborná a specifická. Do médií obecného zpravodajství a publicistiky patří deníky, společenské a politické časopisy poskytující pravidelné zpravodajství a publicistiku, televizní a rozhlasové stanice poskytující totéž a zakládající svou funkci na informování nerozlišeného publika. Přesněji řečeno tedy média, která mají velmi širokou cílovou skupinu.

Odbornými médii rozumíme ta, která se soustředí na určitý problém či výseč reality. Odborným médiem je ekonomický časopis, měsíčník o rockové hudbě, tiskovina určená lékařům atd. Všechna tato média, společně s analogickými webovými servery, televizemi a rozhlasovými stanicemi mají společné to, že nabízejí informace na vysoké věcné a faktické úrovni skupině příjemců, která je dovede využít, přičemž základem existence média není tato skupina, ale obsah, který médiu poskytuje. Konečně posledním typem médií jsou média specifická. Vyznačují se tím, že jsou určena cíleně určité skupině lidí, publiku, které je pouze „jejich“, přičemž svým obsahem se snaží uspokojit co nejširší škálu potřeb tohoto publika. Příkladem takového média může být časopis věnovaný mládeži, zdravotně postiženým aj.

Co je zájmem médií?

Různá média mají různé zájmy, které můžeme v zásadě rozlišit na latentní a manifestní. Manifestní zájmy jsou ty, které dává médium jasně najevo, a jsou v podstatě dvojího typu:

1. U soukromých médií: uspokojit cílovou skupinu, získat a udržet publikum, dlouhodobě poskytovat kvalitní, publikem oceňovaný a žádaný obsah, dosáhnout a udržet obchodní úspěch, zájem inzerentů, odběratelů a konkurence.
2. U veřejných médií: plnit roli, která je definována statutem média, respektive jeho zakládacím dokumentem. Poskytovat obsah, který je po médiu vyžadován v rámci prostředí a možností, které jsou k dispozici. Být vnímaný k publiku, ale zachovávat si také pozornost vůči menšinovým názorům; zde je jeden z největších rozdílů oproti soukromým médiím.

Výše uvedené zájmy se mohou v některých případech prolínat a doplňovat. Záleží na typu média, na jeho vztahu k zakladateli a majiteli, na konkrétní kultuře a podmínkách a dalších faktorech. Pokud jde o latentní (skryté) zájmy, tyto neventiluje médium navenek, ale přesto existují a výrazně ovlivňují jeho chování.

Média své zájmy neustále zohledňují při své práci, a to jak v krátkodobé, tak i středně- a dlouhodobé perspektivě. Manifestní zájmy jsou zohledňovány hlavně v těch dokumentech a postupech regulujících provoz média, které jsou formální a mají legální charakter (př. Etické kodexy, normativy aj.). Latentní zájmy nejsou nikde sepsány, přesto existují, a to v hlavách jednotlivých novinářů, redaktorů, recenzentů. Jejich vliv na mediální obsahy i agendu je jasný, důsledný a trvalý.

Mediální obsahy jsou věci, které jsou předmětem sdělení média a jeho formou. Tedy reportáže, články, rozhovory.. Naproti tomu mediální agenda je souhrnem témat, o nichž dané médium pojednává v určitém čase. Obsahem je tak například článek o tornádu s doprovodnou fotoreportáží, agendou je tornádo samotné.

Se zájmy médií je možno pracovat. Abychom však s nimi pracovat mohli, musíme si je nejprve uvědomit a umět je aplikovat na konkrétní situace.

Jak média získávají informace?

Žurnalistické informace pocházejí z různých zdrojů, v zásadě jsou dvojího druhu; oficiální a neoficiální. Oficiální informace jsou veřejné, tedy veřejně dostupné. Přístup k nim tedy mají všichni novináři. Zdrojem oficiálních informací jsou pro média standardní informační kanály. Neoficiální informace pak představují výpovědi různých soukromých zdrojů – svědci událostí, pamětníci, a podobně, které ve výsledku pak odrážejí originalitu zpracovaných článků či reportáží. Právě neoficiální zdroje mnohdy napomáhají k větší čtivosti a zajímavosti určitého článku či televizní reportáže, již zpracovalo více médií vycházejících jen z oficiálních zdrojů.

Jak vidět média a jak se na ně dívat

To, jak média vidíme, ovlivňuje to, jak se k médiím chováme, jaké informace a jakým způsobem je poskytujeme a jaký vztah s nimi budujeme. Média nikomu neslouží a nejsou vůči někomu zaujatá, nechovají se na objednávku. Nejlépe je na média se dívat jako na profesionály, kteří dělají svou práci.

Zásady komunikace s médii; zásada 3 K, tedy klid, korektnost a konzistence (bezspornost, jasné sdělení). [22]

Styk s médii v podmínkách veřejné správy

Styk s médii v podmínkách veřejné správy je upraven plánem komunikace s veřejností a hromadnými sdělovacími prostředky, který je obvykle přílohou součástí krizového plánu. Jeho obsah tvoří přehled spojení a kontaktů na hromadné sdělovací prostředky, kterými je v dostatečné míře pokryto příslušné správní území. Informace veřejnosti následují bezprostředně po varování obyvatel, proto se v plánech komunikace s veřejností a médii uvádějí především regionální televizní a rozhlasové stanice.

Součástí těchto plánů je také návrh textu, případně nahrávek tísňových informací s odkazem na ustanovení §30 zákona o krizovém řízení, který rozhlasovým a televizním stanicím ukládá povinnost bez náhrady nákladů na základě žádostí orgánů krizového řízení, neprodleně a bez úpravy obsahu a smyslu, uveřejnit informace o vyhlášení krizových stavů, nařízených krizových opatření k eliminaci a likvidaci mimořádných událostí. [23]

1.9.3 Právní předpisy týkající se obecně médií a poskytování informací

V České republice patří mezi základní právní normy, týkající se oblasti novinářské etiky a práva na informace, hned několik platných právních předpisů. Především jde o **Listinu základních práv a svobod** (Sbírka zákonů číslo 2/1993 Sb., novelizace ústavním zákonem, **zákon** č. 106/1999 Sb., **o svobodném přístupu k informacím**, ve znění pozdějších předpisů, **zákon** č. 46/2000 Sb., **o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku (tiskový zákon)**, ve znění pozdějších předpisů, **zákon** č. 231/2001 Sb., **o provozování rozhlasového a televizního vysílání**, ve znění pozdějších předpisů, **zákon** č. 239/2000 Sb., **o integrovaném záchranném systému**, ve znění pozdějších předpisů a **zákon** č. 240/2000 Sb., **o krizovém řízení (krizový zákon)**. Mimo výše uvedených základních právních předpisů týkajících se práva na informace, existují další zákony, př. Občanský zákoník, Autorský zákon, Trestní zákon a dále mezinárodní dokumenty (například Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, Všeobecná deklarace lidských práv, Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod), jež z části zmiňují problematiku práva na informace.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

2 ANALÝZA KRIZOVÉ KOMUNIKACE VYBRANÉ MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI

2.1 Krizová komunikace podle HZS ČR

Komunikace HZS ČR s veřejností v případě mimořádné či krizové události je upravena v Bojovém řádu, metodickém listu č. 11 Ř - Práce se sdělovacími prostředky při zásahu.

2.1.1 Krizová komunikace do vyhlášení krizového stavu

A. Metodický list č. 11 Ř

Při poskytování informací u zásahu se pověřená osoba, která je oprávněna poskytovat informace podle interního předpisu (zpravidla vedení HZS kraje a tiskový mluvčí), řídí podle těchto pravidel:

- nečekat na vznik výše uvedené situace, reagovat včas, být aktivní vůči sdělovacím prostředkům,
- vymezit stanoviště pro informování sdělovacích prostředků,
- vyžadovat zřetelné označení zástupců sdělovacích prostředků na místě zásahu,
- být připraven na předání objektivních a ověřených informací, tj. místo a druh události, počty a druhy nasazených sil a prostředků, počty evakuovaných a zachráněných osob, počty zraněných, usmrcených a pohřešovaných osob, časy lokalizace a likvidace, výše uchráněných hodnot (pokud je známa),
- nepředávat informace týkající se osobních nebo průmyslových údajů postižených fyzických a právnických osob, výrobního a státního tajemství, příčiny události, pokud není zjištěna a vzniklých škod,
- využívat především osobního styku se zástupci sdělovacích prostředků, tzn. nepředávat významné informace zprostředkovaně (zabrání se tak nepřesnostem a zkreslení),
- stanovit místo a čas kontaktu se zástupci sdělovacích prostředků a včas tuto informaci zveřejnit (důležité je tzv. načasování ve vztahu k průběhu události), při podání první a každé další informace stanovit čas a místo pro podání další informace,
- při dlouhotrvajícím zásahu stanovit systém předávání pravidelných informací včetně určení osoby nebo orgánu, který informace bude poskytovat,

- pokud to situace dovolí, umožnit prohlídku objektu nebo místa události, případně umožnit společnou obhlídku, např. pomocí hromadného dopravního prostředku, v doprovodu a za předchozího souhlasu majitele, uživatele nebo správce objektu,
- předávané informace lze doplnit podle možnosti o videozáznam, fotografii (kromě záběrů mrtvých nebo zraněných) nebo situační nákresy za předchozího souhlasu majitele, uživatele nebo správce objektu,
- posoudit, zda je vhodné předávat informace přímo v místě události nebo v jiném prostředí či objektu. [24 – Příloha č. 4]

Všechny tyto činnosti jsou důležité z hlediska zabránění možnosti vzniku situace, kdy zástupcům médií chybí potřebné informace. V době tvorby Bojového řádu (v roce 2002) ještě všechny kraje neměly vytvořenu služební funkci Tiskový mluvčí. Dnes je však situace jiná, na všech čtrnácti krajských ředitelstvích HZS krajů je osoba pověřená komunikací s veřejností a na Ministerstvu vnitra - generálním ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen „MV - GŘ HZS ČR“) pracují na této pozici dva příslušníci.

B. Sběrka interních aktů řízení MV - GŘ HZS ČR

MV - GŘ HZS ČR vydalo pokyn generálního ředitele č. 4/2005, který stanoví postup při poskytování informací médiím a veřejnosti u HZS ČR. Pokyn stanoví oprávnění k poskytování informací vně MV - GŘ HZS ČR, způsob provádění interní komunikace,

- poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím, úkoly tiskového mluvčího MV - GŘ HZS ČR, poskytování informací na internetu, v televizi a v rádiu a pravidla při vydávání publikací a periodik. Tento pokyn sloužil jako předloha pro vypracování pokynů jednotlivými krajskými řediteli. [24 – Příloha č. 4]

C. Sběrky interních aktů řízení HZS krajů

- Ředitelé HZS krajů ve svých pokynech rozpracovali výše uvedený pokyn generálního ředitele tak, aby tyto pokyny odpovídaly místním podmínkám v daných krajích. Ředitelé HZS krajů si stanovili konkrétní osoby odpovědné za komunikaci při mimořádných událostech, způsoby poskytování informací médiím, veřejnosti a na internetu, pravidla pro vydávání interních publikací apod. [24 – Příloha č. 4]

2.1.2 Krizová komunikace po vyhlášení krizového stavu

Pokud se situace v průběhu času v místě mimořádné události neuklidní a opatření vyžadují nasazení dalších prostředků a sil, vyhlásí hejtman, nebo vláda, krizový stav.

Komunikace HZS ČR s veřejností přes sdělovací prostředky se přemísťuje do oblasti krizového plánování. Krizová komunikace se řídí havarijním plánem kraje. Tento je součástí krizového plánu kraje. Havarijní plán kraje sestává ze tří částí:

- 1 – část informační,
- 2 – část operační,
- 3 – plány konkrétních činností.

Plán komunikace s veřejností a médii náleží třetí části.

V plánu jsou zakotvena základní pravidla a úkoly pro komunikaci s veřejností a hromadnými sdělovacími prostředky v případě, že nastane KS. Havarijní plán, ani krizový plán kraje nejsou veřejně přístupnými dokumenty, proto v této práci nelze zveřejnit přesné opisy. Plán komunikace s veřejností a médii je v práci nastíněn. Veškeré informace zde popsané jsou přepracovány z Havarijního plánu Olomouckého kraje.

Plán komunikace s médii a veřejností

Plán komunikace s veřejností a médii se skládá z osmi částí. Pro tuto práci je stěžejních šest z nich, tyto jsou níže rozpracovány:

Spolupráce s médii

Informace o MU podstatné pro občany vysílá celoplošná televize a rozhlas. Pro zabezpečení informací místního charakteru jsou mimo médií veřejné služby smluvně zavázána místní a regionální sdělovací prostředky. S těmito institucemi jsou sepsány Dohody o spolupráci, jejichž obsahem je konkretizace postupu při předávání krizových informací ze strany HZS ČR a uveřejnění informací z místa krizové události konkrétním rádiem, televizí či tiskem.

Povinnost odvíšlat informace v naléhavém veřejném zájmu je také dána provozovatelům rozhlasového a televizního vysílání na základě zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání, kdy je provozovatel vysílání povinen poskytnout v naléhavém veřejném zájmu státním orgánům a orgánům územní samosprávy nezbytný vysílací čas pro důležitá a neodkladná oznámení vždy, když je o to požádán. [25] Často je však skutečnost jiná, komerční média veřejnost informují rychleji než média veřejné služby z důvodu atraktivnosti tématu.

Pokud se bude jednat o událost s delší dobou trvání, může HZS ČR požádat o uveřejnění oznámení v naléhavém veřejném zájmu také v denním tisku. Tato povinnost je ustanovena v § 5 tiskového zákona.

Také podle zákona o IZS každý, kdo provozuje hromadné informační prostředky, včetně televizního a rozhlasového vysílání, je povinen bez náhrady nákladů na základě žádosti operačního a informačního střediska IZS neprodleně a bez úpravy obsahu a smyslu uveřejnit tísňové informace potřebné pro záchranné a likvidační práce. [26]

Stejná povinnost platí pro provozovatele hromadných informačních prostředků také podle § 30 krizového zákona.

Texty (nahrávky) televizních a rozhlasových relací

Součástí Plánu komunikace s veřejností a hromadnými sdělovacími prostředky jsou texty a nahrávky o mimořádných událostech. HZS Olomouckého kraje disponuje pouze s připravenými texty, nahrávky o mimořádných událostech jsou uloženy na centrálním operačním středisku HZS ČR na MV - GŘ HZS ČR.

Hlavním smyslem přípravy textů v časovém předstihu je zajištění pružného informování obyvatelstva při očekávané nebo nastalé situaci. [26]

V Příloze č. 4 je ukázka připraveného textu zprávy.

Obsah relace doplňuje podle aktuálních informací a zasílá mediálním institucím v době mimořádné události Krajské operační a informační středisko IZS kraje, přičemž jsou plně respektovány pokyny orgánů krizového řízení.

Rozlišuje se informování v preventivní a v akutní fázi.

V preventivní fázi se jedná o informování o reálných i pravděpodobných rizicích, o způsobech varování a vyrozumění a o seznámení se s ochrannými opatřeními, jak je budou prezentovat technické a sdělovací prostředky. V akutní fázi je nutné zabezpečit okamžité a co nejvíce dostupné varování a bezprostřední stručné a výstižné informování obyvatelstva o nastalé situaci.

Frekvence vysílání rozhlasových stanic

Přehled frekvencí vysílání rozhlasových stanic je součástí havarijního nebo krizového plánu kraje. Rozhlasové stanice patří mezi prvotní informační zdroje, a to především z důvodu jejich všudypřítomnosti. K dalším nesporným výhodám rádia patří rychlost přenosu zpráv, vysoká flexibilita, nepřetržitost vysílání, aktuálnost, možnost okamžitých vstupů do vysílání a neomezená opakovatelnost zpráv. [26]

Způsob ověření průniku varovných relací

Ověřování průniku varovných relací se děje poslechem příslušných rozhlasových (televizních) regionálních sdělovacích prostředků (tato činnost je zajištěna na základě rozhodnutí krizového štábu kraje), dotazem cestou orgánů vykonávajících samosprávu (městské a obecní úřady) v ohrožených oblastech nebo prostřednictvím informací o chování obyvatelstva v ohrožených oblastech získaných od zasahujících složek IZS. [26]

Náhradní systémy pro informování veřejnosti

Pro případ nedostupnosti sledování a poslechu vysílání varovných relací jsou určeny tzv. náhradní systémy pro informování veřejnosti. Mají základ v užití prostředků pro verbální informace. Jde zejména o:

- využití pojízdných rozhlasových prostředků IZS na vozidlech,
- využití tiskového střediska,
- mimořádné tiskové konference v místě mimořádné události za účasti občanů a novinářů,
- obecní rozhlas,
- jednotný systém varování a vyrozumění,
- letáky.

Organizační a materiální zabezpečení tiskového střediska

V případě vzniku mimořádné události, vyžadující provedení záchranných a likvidačních prací, v době, kdy je zřizován krizový štáb kraje, je zřízeno také tiskové středisko. V Plánu komunikace s veřejností a hromadnými sdělovacími prostředky jsou podrobně rozepsány podmínky vzniku a činnosti tiskového střediska, rozdělení odpovědnosti za komunikaci s veřejností a materiální vybavení tiskového střediska. Pro účely této práce podrobněji nastíněna odpovědnost za komunikaci s veřejností.

V havarijním plánu je stanoveno, že odpovědnost za komunikaci s veřejností a hromadnými informačními prostředky má instituce, která tísňové informace zveřejňuje, např. kraj, obec, HZS kraje.

Každý tiskový mluvčí nebo jeho zástupce je oprávněn poskytovat pouze informace týkající se činnosti jeho příslušné zasahující složky IZS. Všeobecné informace týkající se činnosti krizového štábu a vývoje situace v zasažených oblastech mohou poskytovat všichni tiskoví mluvčí po vzájemné dohodě. Ve všech případech poskytování informací zástupcům médií platí povinnost šířit jednotné informace.

V nejbližší možné době po zahájení činnosti tiskového střediska musí být svolána první tisková konference, na které jsou média seznámena se základními fakty o mimořádné události. Od tohoto okamžiku se tisková konference organizuje v pravidelných intervalech, v mezidobí jsou informace poskytovány médiím na základě individuální komunikace.

Oficiální tiskové zprávy, které tiskové středisko vydává, jsou rozesílány pod jednotnou hlavičkou TISKOVÁ ZPRÁVA integrovaného záchranného systému, případně TISKOVÁ ZPRÁVA IZS. Dokument obsahuje také loga jednotlivých zasahujících složek IZS. [26]

2.2 Krizová komunikace podle médií

Každá krizová situace a mimořádná událost poutá pozornost sdělovacích prostředků, které v této době pro občany znamenají zásadní zdroj informací.

Většinu zpráv o MU a rady, jak se zachovat, získávají lidé prostřednictvím rozhlasu, televizního zpravodajství či denního tisku. Žurnalisté nemají v těchto situacích a za daných okolností lehký úkol. Ovlivňují příběhy lidí, svými reportážemi mohou jak pomoci, tak uškodit. Sami pak mnohdy emotivně mohou nezvládnout situaci.

2.2.1 Získávání zpráv v místě výskytu mimořádné události

Žurnalisté z různých sdělovacích prostředků, získávající zprávy v místě výskytu mimořádné události, se řídí různými pravidly. Některé z redakcí postupují dle interních manuálů, jiné se řídí etickými kodexy, ostatní na základě vlastních uvážení, jelikož žádná pravidla ani manuály pro získávání informací za krizové situace nemají.

V této práci autorka uvádí dva příklady, a to České televize a Českého rozhlasu.

Česká televize

Členové štábu České televize postupují a řídí se na místě mimořádné události podle Kodexu ČT, Článku 19 - Kritické situace (celé znění Článku 19 je uvedeno v Příloze č. 6).

Kodex ukládá novinářům zprostředkovat informace o mimořádných událostech, které vážně ohrožují nebo narušují běžný život obyvatel doma i v zahraničí. Takovými událostmi jsou zejména válečné konflikty, teroristické činy, násilné střety, přírodní k V Kodexu ČT se také myslí na bezpečnost štábů, která je v případě krizové situace velice důležitá. [27]

Český rozhlas

Stejně jako se televizní štáby České televize řídí v krizových situacích podle Kodexu ČT, pracovníci Českého rozhlasu se řídí Kodexem Českého rozhlasu. Kritických situací se týká Článek 23 - Kritické situace, který je uveden v Příloze č. 7. Jednotlivé body se velmi podobají, je zde stejně jako v Kodexu ČT upravena povinnost pracovníků rozhlasu nepřekážet při poskytování pomoci postiženým nebo odstraňování jiných následků.

Pokud je na místě pracovník Českého rozhlasu dříve, než dorazí pomoc, je jeho povinností poskytnout nutnou pomoc postiženým a této povinnosti dát přednost před zpracováváním události. [27]

Východiska pro analýzu praktické části bakalářské práce

- Pro komplexní řešení krizové komunikace mají krizové orgány veřejné správy zpracovány příslušné plány KK.
- Krizová komunikace při mimořádné události probíhá v souladu s příslušnými plány, je však upravována podle okamžitých potřeb a reaguje na skutečný stav.
- Mimořádná událost je zdrojem informací a zkušeností pro posouzení kvality plánovací dokumentace a impulzem pro její aktualizaci.

2.3 Popis, věcný a časový průběh vybrané mimořádné události

Dne 9. 6. 2004 v době od 16:42 do 16:49 hodin (v délce 7 minut) prošla městem Litovel větrná smršť. Tato větrná smršť byla později pracovníky Českého hydrometeorologického ústavu v Brně označena jako tornádo 3 stupně. Rychlost větru v tomto případě dosahuje 71 – 92 m/s (velké škody, stromy vytrhány z kořenů nebo přelomeny, ničeny domy a jiné budovy).

Obr. 1. Mapa ulic, kde tornádo působilo nejničivěji. [30]

Tab. 4. Specifikace krizové situace - tornádo v Litovli. [27]

Specifikace	mimořádně silný vítr v pásu od Litovle přes Olomoucko až do oblasti Zlínska, podle svědeckých výpovědí se v Litovli jednalo o tornádo poměrně silné intenzity (F3)
Datum	9. června 2004
Počet zásahů	100 + 20 v průběhu následujících dnů
Počet zraněných	0
Materiální škody	100 mil. Kč
Poznámky	s řáděním větru v podobném rozsahu se záchranáři do té doby nesetkali, v Litovli tornádo poničilo až 50 domů

Mimořádně silný vítr (podle vyjádření odborníků se jednalo o tornádo poměrně silné intenzity F348) zasáhl ve středu 9. června 2004 Olomoucký kraj, konkrétně pás od Litovle přes Olomoucko až do oblasti Zlínska. Rozsáhlé škody způsobil vítr v Litovli, která byla poničena již při povodních v roce 1997.

Průchod tornáda, jehož nejničivější účinky byly zaznamenány v pásu širokém asi 200 m, kopíroval jedno z ramen řeky Moravy. Nejvíce byli postiženi právě ti obyvatelé, kteří měli v roce 1997 domy zaplaveny při povodni. Tato skutečnost se výrazně podepsala na jejich špatném psychickém stavu. Řádění vichru se však nevyhnulo ani historické Olomouci, kde si dokonce vyžádalo jeden lidský život. [27]

Obr. 2. Tornádo. [30]

Nástup tornáda byl rychlý a nečekaný. Odpoledne se obloha náhle zataáhla modročernými mraky, během krátké doby byla téměř tma, přišla intenzivní bouře, přívalový déšť a především velmi silný vítr. Přestala fungovat elektřina a na krátkou dobu vypadly rovněž mobilní telefonní sítě. První dopady přírodního živlu pocítili sami hasiči, když jim v 16:40 hodin spadl na střeche požární stanice mohutný strom, poškodil ji a rozbil skla oken.

Po dobu pěti minut nebylo možné navázat žádným způsobem spojení s operačním střediskem hasičů v Olomouci. V momentě, kdy se spojení podařilo navázat, začala přicházet první tísňová volání s žádostí o pomoc. Pro Olomoucký kraj to byla mimořádně těžká krizová situace, čemuž odpovídalo i obrovské množství přijatých tísňových volání na tísňové linky 112 a 150 (časový průběh příjmu tísňových volání ukazuje Příloha č. 6).

Situace v Litovli byla zpočátku nepřehledná a škody byly charakterizovány polámanými a vyvrácenými stromy, poškozenými krytinami střech. V některých místech byly z domů odneseny celé střešní konstrukce a na většině objektů byly rozbity výplně oken a dveří, znečištěny místní komunikace, zničeno pouliční osvětlení, dopravní značení apod. Dále vznikla celá řada místních drobnějších škod a na řadě míst bylo nutno odklízet zbytky stavebních a jiných konstrukcí. Z počátku nebylo jasné, zda na místě události jsou zranění či oběti na životech. [27]

Obr. 3. Polámané stromy po působení tornáda. [30]

Po vyhodnocení situace Krajským operačním a informačním střediskem v Olomouci odjeli do Litovle představitelé HZS Olomouckého kraje s tiskovou mluvčí, představitelé Olomouckého kraje s tiskovým mluvčím a byly povolány další síly a prostředky na odstraňování následků řádění vichru. Všechny činnosti probíhaly v souladu s interními předpisy HZS ČR.

Hejtman Olomouckého kraje prohlédl postiženou oblast, zjistil jak potřeby obyvatel, tak také potřeby technických prostředků a pomůcek k provizorním opravám poškozených objektů a potřeby sil a prostředků. Byly stanoveny priority zásahové činnosti, možnosti nouzového ubytování a zásobování pro asi dvě stě nejpostiženějších obyvatel.

Na místě události se sešla Bezpečnostní rada Olomouckého kraje, na jejímž jednání v 21:00 hodin vyhlásil hejtman Olomouckého kraje „stav nebezpečí“ podle § 3 krizového zákona pro katastrální území Litovel a katastrální území Chořelice v souladu s dalšími právními a legislativními aspekty.

Ve dnech 10. června až 18. června 2004 se přesunulo těžiště prací od provizorních oprav poškozených střech k vyklízení pozemků od sutin, odstraňování vyvrácených a kácení či ořezávání poškozených stromů. V průběhu likvidačních prací se od 9. června do 18. června 2004 na místě vystřídalo 759 hasičů a vojáků vybavených pilami, výškovou technikou a speciální těžkou technikou. Dále byly využívány podle konkrétní potřeby síly a prostředky firem (především lesní technika s navijáky, výšková technika, nakladače apod.). Severomoravská energetika a.s. pokračovala postupně v obnově dodávek elektrické energie.

S ohledem na nestabilní počasí byl ze strany Krizového štábu Olomouckého kraje i města Litovel vyvíjen tlak na majitele objektů směrem k opravě poškozených nemovitostí, protože po každém dalším silnějším větru se muselo opravovat provizorní překrytí plachtami. Vzhledem k tomu, že likvidační práce probíhaly díky enormnímu nasazení rychleji než se předpokládalo, zrušil hejtman dne 16. června 2004 ve 13:15 hodin „stav nebezpečí“. Zásahová činnost byla na místě ukončena dne 18. června 2004. [30]

Obr. 4. Odklizení následků činnosti tornáda. [30]

Obr. 5. Odklizení následků činnosti tornáda. [30]

3 ANALÝZA KRIZOVÉ KOMUNIKACE

Silná bouře doprovázená tornádem zasáhla Olomoucký kraj v takovém rozsahu poprvé.

Tuto mimořádnou událost můžeme označit jako přírodní krizovou situaci.

HZS ČR a ostatní složky IZS nasadili na odstranění následků tornáda veškeré síly. Hned po zeslábnutí největších poryvů větru začali do Litovle přijíždět reportéři.

1. Četnost - tornádo v Litovli se objevilo ve všech typech médií, a to jak v médiích, které mohly vysílat přímo z místa události, tak také v denním tisku a médiích s delší frekvencí vydávání (např. odborný časopis s měsíční periodicitou 112 a zahraniční čtvrtletník Crisis Response Journal).

2. Rozsah - výše materiální škody činila 100 milionů korun, počet nasazených záchranářů těsně po tornádu byl jen v Litovli 183 osob, první čtyři dny po události překračoval číslo 100, počet tísňových volání na linky 112 a 150 byl pětkrát vyšší než je statistický průměr apod. Všechny tyto skutečnosti se podepsaly na tom, že tornádo byla událost obrovského rozsahu.

3. Jednoznačnost - v tomto případě se jednalo o událost velmi jednoznačnou - silný vítr intenzity tornáda poničil až padesát domů.

4. Blízkost - silný vítr napáchal škody nejen v Litovli, ale také v okolí krajského města Olomouce. O událost se zajímala jak regionální, tak také celostátní média.

5. Souznění - řádění tornáda bylo ukončeno, probíhaly však likvidační práce, byl vyhlášen „stav nebezpečí“ apod., a o těchto tématech a předpokládaných termínech jejich ukončení se informovalo v médiích.

6. Překvapení - řádění větru překvapilo svou nečekaností, intenzitou a průběhem zejména proto, že tornádo nepředvídali ani odborníci.

7. Kontinuita - odstraňování následků tornáda a celková normalizace života byla problémem kontinuálním.

8. Kompozice - poměr pozitivních a negativních zpráv nebyl v tomto případě dodržen. Téměř ¾ zpráv, které se v médiích objevily, byly negativního charakteru.

9. Elita - národy - příkladem může být srovnání tornáda v Litovli hejtmanem kraje se vzdušnými víry, které jsou k vidění na středozápadním území USA.

10. Elita - osoby - na místo události se sjeli vrcholní představitelé Olomouckého kraje, vedení HZS Olomouckého kraje, vedení města Litovle a další.

11. Personalizace - tato hodnota umožňuje snazší pochopení události, přispívá ke zjednodušení a k zatraktivnění zprávy. Z Litovle bylo napsáno a odvysíláno hned několik příběhů. Jako příklad lze uvést vysílání pořadu 112 - v ohrožení života ze 3. října 2006.

12. Negativita - počáteční titulky zpráv se vyznačovaly velkou negativitou (*Vichřice v kraji ničila a zabíjela* - Olomoucký den, 10. června 2004; *Vichřice zabíjela a strhávala střechy* - MF Dnes, 10. června 2004; *Město Litovel zpusťošilo tornádo* - MF Dnes, 10. června 2004; *Běsnící živel usmrtil muže* - Blesk, 10. června 2004), později zprávy změnilly charakter a staly se pozitivními (*Litovel se vzpamatovává, stav nebezpečí brzy skončí* - Olomoucký den, 15. června 2004; *Hejtmán odvolal stav nebezpečí* - Olomoucký den, 17. června 2004; *Děkujeme! Vzkazují záchranářům obyvatelé Litovle* - MF Dnes, 2. července 2004). [27]

3.1 Získávání informací z pohledu médií – ukázka spolupráce médií se složkami IZS

Novináři se o události dozvídají od složek IZS (buď z tiskové události u MU menšího rozsahu, nebo v případě ohrožení života obyvatel pomocí jednotného systému varování a vyrozumění – mluvící sirény). Na místě pak zjišťují situaci nejdříve u HZS ČR, policie, zdravotnické záchranné služby, a také u svědků události a dalších událostí postižených osob. Často se stává, že velitel zásahu nemá čas na komunikaci s novináři kvůli náročnosti samotného zásahu, a tak informace neposkytne vůbec, nebo později.

Výjimkou není ani vykazání zástupců sdělovacích prostředků z míst zásahu; aby nerušili odstraňování následků MU.

Novináři jsou limitováni prostorem, ve kterém se mohou pohybovat a dokumentovat událost, a tak jim nezbyvá než čekat, dokud nedojde k zajištění bezpečnosti míst zásahu.

Doplňující informace bezprostředně po události komunikují reportéři s tiskovými mluvčími po telefonu či po e-mailu. Když počkají dostatečně dlouho (výhoda regionálních médií oproti veřejnoprávním médiím) či se vrátí na místo události, mohou doplnit informace od pověřených osob. Tiskoví mluvčí IZS vydají tiskové zprávy, ze kterých novináři čerpají další informace pro dokreslení situace z místa události.

Dle informací zástupců médií se opravdu může stát, že ne všechny získané informace z místa MU jsou zcela objektivní, protože není v jejich silách oslovit všechny poškozené občany a tím ověřit pravdivost informací. Velkou roli hrají i emoce poškozených, kteří mnohdy nadsazují dopad události, která se jich přímo dotkla.

Obr. 6. Zástupce médií při rozhovoru. [30]

4 POROVNÁNÍ TEORETICKÝCH VÝCHODISEK A VÝSLEDKŮ ANALÝZY HODNOCENÉ SITUACE

Výsledky analýzy popisují obsah, formy, význam a mediální účinek jednotlivých aktivit KK zúčastněných složek IZS i územně příslušných krizových orgánů veřejné správy, které se podílely na řešení MU a minimalizace jejich škodlivých následků, odkazují na kapitolu č. 3. V dalších odstavcích budou srovnána a zhodnocena východiska s výsledky analýzy tak, aby bylo možno stanovit závěr vypovídající o kvalitě a účinnosti krizové komunikace.

Aktuální informace z Litovle, kde tornádo udeřilo nejintenzivněji, poskytovali tiskoví mluvčí HZS Olomouckého kraje a Olomouckého kraje. Dle tiskové mluvčí HZS Olomouckého kraje, Ing. Vladimíry Hascikové, která byla přímo na místě události, dne 9. června 2004, na vydávání tiskových zpráv nebyl čas. Všichni pracovali v terénu až do pozdních večerních hodin, a vzhledem k výpadkům elektřiny nebylo možné sdílet aktuální dění po internetu prostřednictvím tiskových zpráv. Pouze ten, kdo byl na místě s potřebným záznamovým zařízením, mohl nahrát a posléze šířit informace dál.

Zástupci všech regionálních televizních stanic, tištěných médií i největších rozhlasových stanic z Olomoucka se osobně dostavili na místo události. Každý chtěl natočit nejexklusivnější a nejlepší záběry, nafotit jedinečné fotky. Novináři, ale také veřejnost, se okamžitě po události začali hromadně pohybovat v postižené oblasti, značně komplikovali práce záchranných a nerespektovali jejich výzvy k opuštění vyhrazeného prostoru. Trvalo téměř dvě hodiny, než se podařilo zajistit dostatečný počet policistů a prostor vyklidit. V několika případech museli příslušníci Policie ČR využít svých oprávnění podle platných českých právních norem. Poté byl s pracovníky mediálních institucí dohodnut kompromis.¹

Protože situace přímo v nejpostiženější oblasti nedovolovala z hlediska bezpečnosti vstup médií (nevědělo se, v kterém domě je porušena statika, který strom hrozí spadnutím apod.), bylo vytvořeno místo pro osobní rozhovory s představiteli HZS Olomouckého kraje, Olomouckého kraje a města Litovel s novináři (most na ulici Palackého).

¹ Osobní výpověď mluvčí HZS Ol. kraje, Ing. Vladimíry Hascikové.

Z tohoto místa bylo možné udělat také záběry na postiženou oblast. V průběhu času, po svolení statika, byli novináři vpuštěni i do nejméně zasažené oblasti.

Prvotní informace k nim plynuly ze tří různých kanálů, a to z HZS Olomouckého kraje, z Krajského úřadu Olomouckého kraje a z města Litovel, a každý mluvčí komentoval záchranné a likvidační práce všech složek IZS.

Komunikace u HZS Olomouckého kraje probíhala podle interních předpisů. V souladu s Bojovým řádem, metodickým listem č. 11 Ř a sbírkou interních aktů řízení HZS Olomouckého kraje - Poskytování informací veřejnosti odpovídala tisková mluvčí HZS Olomouckého kraje a řídící důstojník na dotazy novinářů. Mezi tiskovými mluvčími zasahujícími složek nedocházelo k vzájemné výměně informací. Od okamžiku vyhlášení „stavu nebezpečí“ se přesunula komunikace do oblasti krizového plánování a probíhala v souladu s Havarijním plánem Olomouckého kraje.

Všechny tři kanály pro tok informací médiím se sjednotily a krizová komunikace byla organizována centrálně a jednotně. K rozporu mezi skutečností a havarijním plánem kraje došlo v oblasti zřízení tiskového střediska, které na místě události nebylo vytvořeno. Zástupci médií získávali informace na pravidelných tiskových konferencích organizovaných po jednáních Bezpečnostní rady Olomouckého kraje a po zasedáních Krizového štábu Olomouckého kraje nebo na základě individuálních dotazů.

Roli mediálního zástupce za HZS Olomouckého kraje převzal náměstek krajského ředitele pro úsek IZS a současně velitel zásahu a člen Bezpečnostní rady Olomouckého kraje, který byl po celou dobu vyhlášeného krizového stavu neustále přítomen na místě události. Tisková mluvčí poskytovala médiím ostatní informace týkající se bouřky a informace týkající se běžných zásahů profesionálních hasičů.

Na základě řádění tornáda byla u HZS Olomouckého kraje vytvořena tisková zpráva, která je připravena pro média vždy, když Český hydrometeorologický ústav vydá varování před silným větrem.²

² Osobní výpověď mluvčí HZS Ol. kraje, Ing. Vladimíry Hascikové.

4.1 Plnění legislativních požadavků při MU

Požadavky na rozsah, formy a kvalitu krizových komunikací stanovuje příslušná legislativa a tyto se pak promítají do krizového plánu. V tomto případě jde o porovnání v plánech pro komunikaci krizových orgánů Olomouckého kraje a v praxi provedených aktivit krizové komunikace. Lze říci, že Olomoucký kraj disponuje kvalitně a odborně zpracovanými plánovacími dokumenty a především zkušeným a kompetentním krizovým managementem i mediálním týmem, což se projevilo profesionálně provedenou krizovou komunikací při MU.

4.1.1 Vyrozumění a krizová komunikace orgánů krizového řízení

Jednotlivé aktivity vnitřní KK orgánů krizového řízení probíhaly stručně, kompetentně, návazně a co do obsahu i zvolených forem komunikace optimálně a v souladu s požadavky legislativy i plánovacích dokumentů pro oblast krizových komunikací.

Vyrozumění členů krizového štábu a jeho pracovních skupin proběhlo v souladu s plánem a v časovém limitu, musíme zohlednit fakt, že výskyt tornáda trval pouhých sedm minut, proto veškerá zásadní rozhodnutí proběhla až po jeho výskytu.

Rozsahem nejdůležitější vnitřní KK probíhala prostřednictvím mobilních sítí a po radiových sítích. V souladu s východiskem pro analýzu je možné konstatovat, že procesy vyrozumění i další komunikační aktivity v rámci vnitřních krizových komunikací probíhaly v souladu s příslušným plánem vyrozumění. Celý proces pružně reagoval na okamžité potřeby, podle nich byl doplňován a modifikován, splnil svůj účel a napomohl k efektivnímu řešení MU a přispěl k minimalizaci jejích dopadů.

4.1.2 Varování a informování obyvatel

Vnější komunikace krizových orgánů při analyzované MU lze hodnotit jako nadstandardní. S ohledem na to, že se jednalo o první událost takového druhu a rozsahu lze říci, že KK se ukázala být velmi profesionální a účinnou.

Krizové orgány informovaly veřejnost také prostřednictvím elektronických médií, kdy na stránkách webu Olomouckého kraje byly uveřejňovány všechny důležité informace formou oznámení, které se tak stávaly dostupnými pro občany prostřednictvím internetu i na mobilních zařízeních.

Vnější přímá krizová komunikace orgánů krizového řízení, tedy varování a informování obyvatel, byla provedena v souladu s příslušným plánem, organizovaně, optimálně, v potřebném rozsahu a efektivitě.

4.1.3 Komunikace s veřejností a se zástupci médií

V rámci komunikace s veřejností a se zástupci médií bylo důležitým úkolem zvládnout neočekávané negativní reakce. Lze konstatovat, že vnější krizová a mediální komunikace zúčastněných subjektů MU byla zvládnuta výborně.

Analýza MU a vnějších krizových komunikací prokázala, že mediální tým Olomouckého kraje a složek IZS je schopen řešit mediální krizové komunikace na vysoké úrovni.

Nejčastější formou mediální krizové komunikace v úvodu se stalo vystoupení tiskových mluvčích z místa MU. Média tak rozšiřovala a doplňovala informační bázi přímé krizové komunikace orgánů krizového řízení.

Je možno tedy opětovně říci, že vnější krizové komunikace krizových orgánů a složek byly prováděny v souladu s požadavky legislativy, dle dostupných plánů komunikace, podle potřeb a požadavku vlastních i s přihlédnutím k požadavkům médií. Vnější krizové komunikace krizových orgánů tedy naplnily plánované a očekávané cíle.

Rozsah analyzovaných informací, médií, forem a aktivit je natolik rozsáhlý, že pro potreby stanovení dílčího závěru není možno upřednostnit žádný ze zúčastněných orgánů ani zvolených mediálních forem či aktivit.

Mediální obraz události tedy není výsledkem činnosti jednotlivce, ale celého mediálního týmu, organizací a složek, které byly účastníky MU.

4.2 Příklady nesrovnalostí tiskových zpráv a publikovaných článků

V průběhu likvidace následků tornáda nebyla HZS Olomouckého kraje vydána žádná tisková zpráva. Tyto publikoval pouze Krajský úřad Olomouckého kraje a město Litovel, avšak tyto nebyly zajištěny. Sdělovací prostředky získávaly informace zejména na tiskových mítincích nebo na základě dotazů.

Přílohy bakalářské práce obsahují 3 články v tištěných médiích, které byly bezprostředně po události uveřejněny.

V reportáži pojmenované *Běsnící živel usmrtil muže* (Blesk, 10. června 2004, Příloha č. 8) redaktor píše, že krizový stav platil pro celý Olomoucký kraj. Ve skutečnosti byl krizový stav vyhlášen v katastrálních územích Litovle a Chořelic.

V reportáži nazvané *Záchranáři skončili s úklidem v Litovli* (Olomoucký den, 21. června 2004, Příloha č. 9) je chybně popsáno, že tornádo způsobilo škodu 10 milionů korun. Ve skutečnosti to bylo desetkrát více, tedy 100 milionů korun.

V dalším článku *Děkujeme! Vzkazují záchranářům obyvatelé Litovle* (MF Dnes, 2. července 2004, Příloha č. 10) je citován hejtman Březina, který říká, že vyhlášený krizový stav byl zrušen 19. června 2004, protože k tomu došlo už 16. června 2004.

Sdělovací prostředky chybovaly zejména v číslovkách, ale i při lokalizaci vyhlášení krizových opatření.

4.3 Návrh opatření

Největším problémem bezprostředně po ničivém tornádu bylo:

- a) spojení – telefony nešly 30 minut;
- b) zprovoznění dodávky elektrické energie pro jednání Krizového štábu města Litovel na Městském úřadu v Litovli – 2 hodiny;

pročež zajistit, aby nebyl výpadek spojení dost dobře nelze a ad b) řešení pomocí záložního zdroje, elektrocentrály by bylo vhodné a také bylo realizováno.

Z dalších nepříznivých situací je možno jmenovat především fakt, že na místě zásahu bylo mnoho jak novinářů, tak civilních osob, které v podstatě překážely složkám při odstraňování následků řádění tornáda. Myslím, že tomuto by zabránilo pouze nasazení většího počtu policistů z řad PČR, otázkou je, zda je sbor Olomouckého kraje dostatečně početný. Např. sbor Prahy 15 má v současnosti 14 policistů pod stav.

Dalším problémem je nepřesné informování v médiích o MU; opět pramálo ovlivnitelným vzhledem k tomu, že média, potažmo novináři, žijí „vlastním“ životem, jsou neovlivnitelní, nezkorumpovatelní a měli by být i nestranní. Pravdou je, že i v těchto případech nabídka je v relativním vztahu s poptávkou a různé osoby mají různé názory, proto někdo ocení profesionálně napsaný článek o tornádu v Mladé frontě DNES a druhý zase dramatický článek s nepřesnými údaji v Blesku.

ZÁVĚR

Pro úspěšné zvládnutí krize je v první řadě důležitá efektivně použitá a směřovaná komunikace při mimořádných či krizových událostech.

Nejdůležitější prvek v procesu dorozumívání, informace, jsou cennými právě v době, kdy je jejich nedostatek, jsou nesnadno zjistitelné nebo je jejich pravdivost a objektivita neověřitelná.

Cílem bakalářské práce je analýza způsobu komunikace Hasičského záchranného sboru ČR s veřejností prostřednictvím sdělovacích prostředků během mimořádné události. Prostřednictvím této práce je možno nahlédnout do vnitřní komunikace jedné ze základních složek IZS ČR. V mediální oblasti byly přiblíženy veřejně přístupné informace prostřednictvím kodexů České televize a Českého rozhlasu.

Příkladem mimořádné události pro tuto práci je právě výskyt ničivého tornáda v Litovli dne 9. 6. 2004. Najdeme zde popis mimořádné události, detaily krizové komunikace a porovnání tiskových zpráv s články zveřejněnými v tisku.

Můžeme říci, že se krizová komunikace HZS ČR pořád vyvíjí, což dokládá počet článků o výskytu tornáda v Litovli, kdy tato událost dosáhla obrovských rozměrů, hejtman kraje dokonce vyhlásil jeden ze stupňů krizového stavu (stav nebezpečí) a událost trvala několik dní. Dle databáze Anopress byl počet článků o této události celkem 73, což je méně než při 648 zprávách o ptačí chřipce v roce 2007 v Pardubickém kraji, která trvala skoro 2 měsíce. Druhou analyzovanou oblastí bakalářské práce bylo porovnání získaných a výstupních informací. Práce uvádí tři příklady rozporů mezi tiskovými zprávami a články v tisku. Ze zjištěných výsledků vyplývá, že zástupci tisku ne vždy předkládají ověřené, skutečné a objektivní informace.

V teoretické části autorka jmenuje základní právní normy v ČR, které mohou jednotlivé složky při zásahu využít na svou ochranu při práci na místě události. Při výskytu tornáda v Litovli se zasahující složky a novináři bohužel neobešli bez střetů. Nejdříve došlo k lehčím konfliktům mezi zasahujícími složkami IZS, situace však byla na místě vyřešena Policií ČR. Závěrem práce je stručné shrnutí problémů, jež následovaly po ničivém tornádu a návrh opatření pro podobné stavy.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Internetové zdroje

- [1] Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, www.hzscr.cz [online]. 2014 [cit. 2014-04-20]. Dostupný z: www.hzscr.cz/clanek/hzs-olomouckeho-kraje-menu-krizove-rizeni-krizove-rizeni-krizove-rizeni.aspx
- [2] Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, www.hzscr.cz [online]. 2014 [cit. 2014-04-20]. Dostupný z: www.hzscr.cz/clanek/organy-krizoveho-rizeni-dokumentace.aspx
- [3] Bezpečnostní rada Olomouckého kraje | Olomoucký kraj, www.kr-olomoucky.cz [online]. 2014 [cit. 2014-04-20]. Dostupný z: <http://www.kr-olomoucky.cz/bezpecnostni-rada-olomouckeho-kraje-cl-377.html>
- [4] Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, www.hzscr.cz [online]. 2014 [cit. 2014-04-20]. Dostupný z: www.hzscr.cz/clanek/zakladni-pojmy-a-definice.aspx
- [5] Mimořádná situace - Ministerstvo vnitra České republiky, www.mvcr.cz [online]. 2014 [cit. 2014-04-20]. Dostupný z: www.mvcr.cz/clanek/pojmy-mimoradna-situace.aspx
- [6] KRIZOVÉ ŘÍZENÍ NA ÚROVNI OBCÍ A MĚST, <http://is.muni.cz> [online]. 2005 [cit. 2014-04-20]. Dostupný z: http://is.muni.cz/th/73600/esf_b/Krizove_rizeni_na_urovni_obci_a_mest.pdf
- [7] Základy medicíny katastrof | 3.1.2 Varování a vyrozumění obyvatelstva - Základy medicíny katastrof , <http://zsf.sirdik.org> [online]. Rok není k dispozici [cit. 2014-04-20]. Dostupný z: <http://zsf.sirdik.org/kapitola3/3-1-2-varovani-a-vyrozumeni-obyvatelstva>
- [8] Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, www.hzscr.cz [online]. 2014 [cit. 2014-04-20]. Dostupný z: <http://www.hzscr.cz/clanek/zakladni-pojmy-a-definice.aspx>
- [9] Integrovaný záchranný systém (IZS) | POŽÁRY.cz - ohnisko žhavých zpráv AKTUÁLNĚ, www.pozary.cz [online]. 2014 [cit. 2014-04-20]. Dostupný z: <http://www.pozary.cz/clanek/2964-integrovaný-zachranny-system-izs/>
- [10] Tornáda - Meteocentrum.cz, www.meteocentrum.cz [online]. 2014 [cit. 2014-04-20]. Dostupný z: <http://www.meteocentrum.cz/encyklopedie/tornada.php>
- [11] Stav nebezpečí - Ministerstvo vnitra České republiky – www.mvcr.cz [online]. 2014 [cit. 2014-04-20]. Dostupný z: <http://www.mvcr.cz/clanek/stav-nebezpeci.aspx>

- [12] Bezpečnost - Ministerstvo vnitra České republiky – www.mvcr.cz [online]. 2014 [cit. 2014-04-20]. Dostupný z: <http://www.mvcr.cz/clanek/pojmy-bezpecnost.aspx>
- [13] 31. Zajišťování bezpečnosti v ČR - ústavní a zákonná úprava - Ius Wiki – www.ius-wiki.cz [online]. Rok není k dispozici. [cit. 2014-04-20]. Dostupný z: <http://www.ius-wiki.eu/ustavni-pravo/pfuk/ustavko/zkouska/otazka-31>
- [14] Bezpečnost - Ministerstvo vnitra České republiky – www.mvcr.cz [online]. 2014 [cit. 2014-04-20]. Dostupný z: <http://www.mvcr.cz/clanek/pojmy-bezpecnost.aspx>
- [15] BEZPEČNOSTNÍ SYSTÉM ČR, Uchytlová, V. – www.dspace.upce.cz [online]. 2010 [cit. 2014-04-20]. Dostupný z: <http://dspace.upce.cz/bitstream/10195/36146/1/HOTOVO2.pdf>
- [16] HZS Olomouckého kraje - Základní pojmy a definice - Hasičský záchranný sbor České republiky – www.hzscr.cz [online]. 2014 [cit. 2014-04-20]. Dostupný z: <http://www.hzscr.cz/clanek/zakladni-pojmy-a-definice.aspx>
- [18] Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. § 4. odst. 1.
- [19] JONÁK, Zdeněk. Databáze Národní knihovny ČR - sigma.nkp.cz [online]. Ex Libris, c2005 [citováno 2014-04-30]. Dostupný z: http://sigma.nkp.cz/F/ADI68H4DT8IFIKE77LBIRP2TIXUAIEAG6ERIH69DB9GJT8365-05938?func=full-set-set&set_number=042205&set_entry=000060&format=999.
- [23] MAŇÁSKOVÁ, Martina. Analýza krizové komunikace vybrané mimořádné události – www.theses.cz [online]. 2013 [cit. 2014-04-20]. Dostupný z: <http://theses.cz/id/w7wwfh/>
- [24] Kolektiv autorů. Bojový řád jednotek požární ochrany. Frýdek - Místek: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství v Ostravě – www.aplikace.mvcr.cz [online]. 2007 [cit. 2014-04-20]. Dostupný z: http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/hasici/izs/bojrad/ml_r11.pdf.
- [25] Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, § 32, odst. 1, písm. k.
- [26] Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, § 32.
- [28] Anopress IT a.s. - www.anopress.cz [online], 2009 [citováno 2014-30-04]. Dostupný z: <http://www.anopress.cz/web/pages/main/hp.aspx>.

[30] Tornádo 9. června 2004 v Litovli - Město Litovel - www.litovel.eu [online], 2004 [citováno 2014-30-04]. Dostupný z: <http://www.litovel.eu/cs/fotogalerie/tornado-9-cervna-2004-v-litovli.html>

Monografie

[17] NĚMEC, Petr. Public relations: komunikace v konfliktních a krizových situacích. Vyd. 1. Praha: Management Press, 1999, 125 s. ISBN 8085943662.

[20] Zákon č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon).

[21] ANTUŠÁK, Emil a Zdenek KOPECKÝ. Krizový management: krizová komunikace. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2005, 91 s. ISBN 80-245-0945-8.

[22] BEDNÁŘ, Vojtěch. Krizová komunikace s médii. Vyd. 1. Praha: Grada, 2012, 192 s. ISBN 978-80-247-3780-5.

[29] VYMĚTAL, Štěpán. Krizová komunikace a komunikace rizika. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009, 176 s. ISBN 978-80-247-2510-9.

Závěrečná práce:

[27] HACSIKOVÁ, Vladimíra. INFORMACE V DOBĚ KRIZOVÉ SITUACE, Olomouc, 2009. Palackého univerzita v Olomouci, Filozofická fakulta, katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce Mgr. Alexandr Mencl.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BP ČR	Bezpečnostní politika České republiky.
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky.
IZS ČR	Integrovaný záchranný systém České republiky.
KK	Krizová komunikace.
KP	Krizový plán
KS	Krizová situace.
MU	Mimořádná událost.
ORP	Orgány zřizované obcí s rozšířenou působností
PČR	Policie České republiky.

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>OBR. 1. MAPA ULIC, KDE TORNÁDO PŮSOBILO NEJNIČIVĚJI. [30]</i>	41
<i>OBR. 2. TORNÁDO. [30]</i>	42
<i>OBR. 3. POLÁMANÉ STROMY PO PŮSOBENÍ TORNÁDA. [30]</i>	43
<i>OBR. 4. ODKLÍZENÍ NÁSLEDKŮ ČINNOSTI TORNÁDA. [30]</i>	45
<i>OBR. 5. ODKLÍZENÍ NÁSLEDKŮ ČINNOSTI TORNÁDA. [30]</i>	45
<i>OBR. 6. ZÁSTUPCE MÉDIÍ PŘI ROZHOVORU. [30]</i>	48

SEZNAM TABULEK

<i>TAB. 1. PŘÍČINY KRIZÍ. [29]</i>	26
<i>TAB. 2. KRIZOVÁ KOMUNIKACE V PRŮBĚHU ČASU. [27]</i>	27
<i>TAB. 3. ZÁKLADNÍ NOVINÁŘSKÉ OTÁZKY V PŘÍPADĚ KRIZOVÉ ČI MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI. [27]</i>	28
<i>TAB. 4. SPECIFIKACE KRIZOVÉ SITUACE - TORNÁDO V LITOVLI. [27]</i>	42

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P I: SLOŽENÍ BEZPEČNOSTNÍ RADY OLOMOUCKÉHO KRAJE	62
PŘÍLOHA P II KRIZOVÝ PLÁN, ZPRACOVATELÉ KP	66
PŘÍLOHA P III KRIZOVÝ PLÁN OLOMOUCKÉHO KRAJE	69
PŘÍLOHA P IV UKÁZKA PŘIPRAVENÉHO TEXTU ZPRÁVY	71
PŘÍLOHA P V BOJOVÝ ŘÁD JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY, METODICKÝ LIST Č. 11Ř	72
PŘÍLOHA P VI TÍŠŇOVÁ VOLÁNÍ NA LINKU 150 A 112 PŘI MU TORNÁDO V LITOVLI	76
PŘÍLOHA P VII UKÁZKA TISKOVÉ ZPRÁVY - VICHŘICE	77
PŘÍLOHA P VIII PŘÍKLAD NESHODY MEZI SKUTEČNOSTÍ A ČLÁNEM V TIŠTĚNÝCH MÉDIÍCH	79
PŘÍLOHA P IX PŘÍKLAD NESHODY MEZI SKUTEČNOSTÍ A ČLÁNEM V TIŠTĚNÝCH MÉDIÍCH	80
PŘÍLOHA P X PŘÍKLAD NESHODY MEZI SKUTEČNOSTÍ A ČLÁNEM V TIŠTĚNÝCH MÉDIÍCH	81
PŘÍLOHA P XI VZOR VYHLÁŠENÍ STAVU NEBEZPEČÍ A ZRUŠENÍ STAVU NEBEZPEČÍ	82

PŘÍLOHA P I: SLOŽENÍ BEZPEČNOSTNÍ RADY OLOMOUCKÉHO KRAJE

JMENO	FUNKCE	SPOJENÍ
Ing. Jiří ROZBOŘIL	hejtman Olomouckého kraje předseda Bezpečnostní rady Olomouckého kraje	Krajský úřad Olomouckého kraje Jeremenkova 40a, 779 11 Olomouc telefon: 585 508 847 fax: 585 508 851 e-mail: hejtman@kr-olomoucky.cz
PhDr. Alois MAČÁK, MBA	1. náměstek hejtmana Olomouckého kraje člen Bezpečnostní rady Olomouckého kraje	Krajský úřad Olomouckého kraje Jeremenkova 40a, 779 11 Olomouc telefon: 585 508 288 fax: 585 508 851 e-mail: h.czmerova@kr-olomoucky.cz
MUDr. Michael FISCHER	náměstek hejtmana Olomouckého kraje člen Bezpečnostní rady Olomouckého kraje	Krajský úřad Olomouckého kraje Jeremenkova 40a, 779 11 Olomouc telefon: 585 508 846 fax: 585 508 851 e-mail: j.basusova@kr-olomoucky.cz
JUDr. Mag. iur. Michal MALACKA, Ph.D., MBA	ředitel Krajského úřadu Olomouckého kraje	Krajský úřad Olomouckého kraje Jeremenkova 40a, 779 11 Olomouc

	<p>člen</p> <p>Bezpečnostní rady Olomouckého kraje</p>	<p>telefon: 585 508 802</p> <p>fax: 585 508 863</p> <p>e-mail: reditel@kr-olomoucky.cz</p>
<p>Mgr. Alena HLOŽKOVÁ</p>	<p>vedoucí oddělení krizového řízení</p> <p>tajemník</p> <p>Bezpečnostní rady Olomouckého kraje</p>	<p>Krajský úřad Olomouckého kraje</p> <p>Jeremenkova 40a, 779 11 Olomouc</p> <p>telefon: 585 508 829</p> <p>e-mail: a.hlozkova@kr-olomoucky.cz</p>
<p>plk. RNDr. Jaroslav SKŘÍČIL</p>	<p>ředitel</p> <p>Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje</p> <p>člen</p> <p>Bezpečnostní rady Olomouckého kraje</p>	<p>Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje</p> <p>Tř. Kosmonautů 189/10, 771 36 Olomouc</p> <p>telefon: 974 761 229</p> <p>fax: 974 761 900</p> <p>e-mail:</p> <p>: krpm.reditel.sekretariat@pcr.cz</p>
<p>plk. Ing. Karel KOLÁŘÍK</p>	<p>ředitel</p> <p>Hasičského záchranného sboru Olomouckého kraje</p> <p>člen</p> <p>Bezpečnostní rady Olomouckého kraje</p>	<p>HZS Olomouckého kraje</p> <p>Schweitzerova 91, 779 00 Olomouc</p> <p>telefon: 950 770 020</p> <p>fax: 950 770 001</p> <p>e-mail: karel.kolarik@hzsol.cz</p>

<p>plk. Ing. Josef KULA</p>	<p>ředitel Krajského vojenského velitelství Olomouc</p> <p>člen Bezpečnostní rady Olo- mouckého kraje</p>	<p>Krajské vojenské velitelství Olo- mouc</p> <p>Tř. 1. máje 1, 771 11 Olomouc</p> <p>telefon: 973 406 400, 973 406 401</p> <p>fax: 973 406 405</p> <p>e-mail: kvv.olomouc@army.cz jkulakvv@seznam.cz</p>
---	---	--

DALŠÍ ÚČASTNÍCI JEDNÁNÍ BEZPEČNOSTNÍ RADY OLOMOUCKÉHO KRAJE

JMÉNO	FUNKCE	SPOJENÍ
Ing. Lumír ŠATRAN	ředitel Celního úřadu pro Olomoucký kraj	Celní úřad pro Olomoucký kraj Celní ředitelství Olomouc, Blanická 19, 772 71 Olomouc telefon: 585 111 200 e-mail: l.satran@cs.mfcr.cz
Mgr. Lucie ŠTĚPÁNKOVÁ	vedoucí odboru tajemníka hejtmana Krajského úřadu Olomouckého kraje	Krajský úřad Olomouckého kraje Jeremenkova 40a, 779 11 Olomouc telefon: 585 508 888 e-mail: l.stepankova@kr-olomoucky.cz
Ing. Jiří JUŘENA	vedoucí odboru ekonomického Krajského úřadu Olomouckého kraje	Krajský úřad Olomouckého kraje Jeremenkova 40a, 779 11 Olomouc telefon: 585 508 501 fax: 585 508 515 e-mail: j.jurena@kr-olomoucky.cz

PŘÍLOHA P II KRIZOVÝ PLÁN, ZPRACOVATELÉ KP

Krizový plán je souhrnným plánovacím dokumentem, kterým zákonem stanovené orgány krizového řízení plánují ve své věcné a územní působnosti opatření a postupy pro případ vzniku krizových situací.

1. Krizový plán zpracovávají

- ministerstva a jiné správní úřady - k zajištění připravenosti na řešení krizových situací v oboru své působnosti; schvaluje ministr nebo vedoucí správního úřadu,
- ČNB (v oblasti měnové politiky a bankovníctví) - spolupracuje s ministerstvy při zpracovávání jejich krizových plánů; schvaluje guvernér,
- kraj (krizový plán kraje) - zpracovává podle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, s tím, že podle § 15 odst. 2 písm. b) téhož zákona, Hasičský záchranný sbor kraje zabezpečuje zpracování krizového plánu kraje; schvaluje hejtman,
- obecní úřad - pokud jde o obec určenou podle § 15 odst. 4 písm. a) Hasičským záchranným sborem kraje, rozpracovává úkoly krizového plánu kraje (dále jen krizový plán určené obce); schvaluje starosta určené obce,
- Kancelář Poslanecké sněmovny, Kancelář Senátu, Kancelář prezidenta republiky, Úřad vlády, Nejvyšší kontrolní úřad a Bezpečnostní informační služba - zpracovávají svůj krizový plán, který schvaluje v případě Kanceláře Poslanecké sněmovny, Kanceláře Senátu a Kanceláře prezidenta republiky jejich vedoucí, v případě Úřadu vlády vedoucí Úřadu vlády, v případě Nejvyššího kontrolního úřadu prezident Nejvyššího kontrolního úřadu a v případě Bezpečnostní informační služby ředitel Bezpečnostní informační služby.

2. Náležitosti krizového plánu

Krizový plán se skládá ze základní části a přílohové části.

a) Základní část:

- vymezení působnosti, odpovědnosti a úkolů správních úřadů a jiných státních orgánů a orgánů samosprávy, jimž zákon ukládá povinnost zpracovat krizový plán s ohledem na charakteristiku území,
- charakteristiku organizace krizového řízení,
- výčet a hodnocení možných krizových rizik, jejich dopad na území a činnost orgánů a organizačních složek státu, jejich organizačních celků, právnických nebo

podnikajících fyzických osob podléjících se na zajištění krizových opatření v rámci krizového plánování,

- další podklady a zásady potřebné pro používání přílohové části krizového plánu.

b) Přílohovou část krizového plánu tvoří dokumenty nezbytné ke zvládnutí krizové situace, zejména:

- přehled sil a prostředků včetně jejich počtu a využitelnosti,
- katalog krizových opatření, obsahující zásady a postup realizace krizových opatření,
- typové plány, kterými ústřední správní úřad podle své působnosti stanoví pro jednotlivé druhy krizových situací doporučené typové postupy, zásady a opatření pro jejich řešení,
- povodňové a havarijní plány a další operační plány, které pro konkrétní druh krizové situace na daném území stanoví postupy, zásady, opatření, síly a prostředky pro její řešení, plány jejich nasazení a zabezpečení,
- plán nezbytných dodávek,
- plán hospodářské mobilizace,
- plán akceschopnosti zpracovatele krizového plánu, který stanoví postupy a termíny zabezpečení připravenosti k plnění úkolů při krizových situacích a opatření k zajištění vlastní ochrany před následky krizových situací a
- plány spojení, materiálně technického a zdravotnického zabezpečení a topografické mapy s vyznačenými riziky a řešením ohrožení.

Příslušníci HZS kraje a obecní úřad určené obce před zpracováním krizového plánu kraje musí projednat v územně příslušné bezpečnostní radě:

- zaměření a rozsah krizového plánu kraje,
- určení osoby odpovědné za koordinaci zpracování krizového plánu kraje,
- rozdělení odpovědnosti za zpracování dílčích částí krizového plánu kraje nebo jeho rozpracování mezi členy bezpečnostní rady a harmonogram jeho zpracování,
- rozsah spolupráce s dalšími subjekty, které se na zpracování krizového plánu kraje podílejí,
- termín projednání krizového plánu kraje nebo rozpracování krizového plánu kraje na podmínky určené obce v bezpečnostní radě,
- pravidla manipulace s krizovým plánem kraje při jeho zpracování a
- termíny průběžných kontrol a termín zpracování krizového plánu kraje nebo
- rozpracování krizového plánu kraje na podmínky určené obce.

Aktualizace krizových plánů se provádí v tříletých cyklech od jejich schválení nebo průběžně podle potřeby.

Zdroj: Krizové řízení [online] [citováno 30. dubna 2014]. Dostupný z
<https://internal.grh.izscr.cz/portal/page/portal/ISKR/KRIZOVE_RIZENI/PLANOVACI_DOKUMENTACE/KRIZOVY_PLAN>.

PŘÍLOHA P III KRIZOVÝ PLÁN OLOMOUCKÉHO KRAJE

Krizový plán Olomouckého kraje je zpracován k plánování a řízení postupu složek integrovaného záchranného systému a je závazným dokumentem pro všechny obce, správní úřady, právnické a podnikající fyzické osoby a fyzické osoby, nacházející se nebo provozující podnikatelskou činnost na území Olomouckého kraje.

Struktura Krizového plánu Olomouckého kraje viz.

Základní struktura Krizového plánu Olomouckého kraje

ZÁKLADNÍ ČÁST

- ☞ KA 01 Působnost, odpovědnost a úkoly zpracovatelů krizového plánu kraje
- ☞ KA 02 Charakteristika krizového řízení
 - ☞ KA 02-01 Krizové řízení
 - ☞ KA 02-02 Kritická infrastruktura
 - ☞ KA 02-03 Subjekty hospodářské mobilizace
- ☞ KA 03 Analýza rizik
- ☞ KA 04 Dokumenty
 - ☞ KA 04-01 Přehled legislativy
 - ☞ KA 04-02 Statut krizového štábu kraje
 - ☞ KA 04-03 Formuláře
 - ☞ KA 04-04 Pomůcky krizového štábu (KŠ)
 - ☞ KA 04-05 Spisová služba krizového štábu
 - ☞ KA 04-06 Manipulace s krizovým plánem
 - ☞ KA 04-07 Ukrytí obyvatelstva

PŘÍLOHOVÁ ČÁST

- 📁 **KB 01** Přehled sil a prostředků
- 📁 **KB 02** Katalog krizových opatření
- 📁 **KB 03** Typové plány krizových situací
- 📁 **KB 04** Operační plány
 - 📁 KB 04-01 Operační plány krizových situací
 - 📁 KB 04-02 Plán krizové připravenosti
 - 📁 KB 04-03 Povodňový plán Olomouckého kraje
 - 📁 KB 04-04 Havarijní plán Olomouckého kraje
 - 📁 KB 04-05 Vnější havarijní plán VITOGAZ ČR s.r.o. Horka nad Moravou
 - 📁 KB 04-06 Operační plán krizové připravenosti OLK v případě pandemie chřipky
- 📁 **KB 05** Plán nezbytných dodávek
- 📁 **KB 06** Plán akceschopnosti
- 📁 **KB 07** Plán spojení
- 📁 **KB 08** Plán materiálně technického zabezpečení
- 📁 **KB 09** Plán zdravotního zabezpečení
- 📁 **KB 10** Mapy
- 📁 **KB 11** Dílčí plán obrany Olomouckého kraje

PŘÍLOHA P IV UKÁZKA PŘIPRAVENÉHO TEXTU ZPRÁVY

Evakuace a poskytování věcných prostředků

Pozor - mimořádná zpráva!

Vážení posluchači (občané), věnujte prosím pozornost následující zprávě.

V důsledku trvání stavu nebezpečí nařizuje hejtman Olomouckého kraje evakuaci osob a majetku z vymezeného území.

Nařízení platí pro občany s trvalým bydlištěm v (*oblasti, zóně*). Spolu s tím ukládá povinnost pracovní výpomoci a povinnost poskytnout věcné prostředky. Všechny subjekty jsou toto povinny učinit v souladu se zákonem 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů.

Upozorněte sousedy, pomozte starým a nepohyblivým lidem. Pomoc poskytněte organizačními opatřeními i nezbytnými věcnými prostředky.

Připravte si evakuační zavazadlo, které by mělo obsahovat osobní doklady (občanský průkaz, pas, rodný list), kartu zdravotní pojišťovny, doklady rodinných příslušníků, řidičský průkaz, technické osvědčení k vozidlu, peníze, vkladní knížky, doklady k účtům, cenné papíry, přenosné cennosti, léky a zdravotní pomůcky, dopravu náhradního sezónního oblečení, prostředky osobní hygieny, spací pytel nebo teplou přikrývku, základní trvanlivé potraviny a pitnou vodu na 2 - 3 dny, rádio s rezervními bateriemi, mobilní telefon, předměty denní potřeby, motouz, svítilnu, svíčku a zápalky.

Před opuštěním Vašeho bytu uhasťte otevřený oheň, vypněte elektřinu, plyn, zastavte vodu a topení. Uzavřete okna a domovní uzávěry.

Uzamkněte byt a vyznačte na vstupních dveřích Vaše jméno a čas opuštění bytu.

Odejděte do evakuačního střediska a řiďte se pokyny regulační služby. Pokud neznáte místo dislokace střediska, informujte se na městském/obecním úřadě, případně na vývěsních místech.

Další vzory textů zpráv s obsahem relací pro obyvatele jsou součástí krizových a havarijních plánů krajů. Tyto texty kladou důraz zejména na aktuálnost informací a co největší jednoduchost. Nezbytnou součástí je také informace o provedení nutných opatření.

Zdroj: Havarijní plán Olomouckého kraje.

PŘÍLOHA P V BOJOVÝ ŘÁD JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY, METODICKÝ LIST Č. 11Ř

<i>Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR</i>		
Bojový řád jednotek požární ochrany - taktické postupy zásahu		
<i>Název: Práce se sdělovacími prostředky při zásahu</i>	Metodický list číslo	11 Ř
<i>Vydáno dne: 31. října 2002</i>		<i>Stran: 4</i>

I.

Charakteristika

- 1) Povinnými subjekty, které mají podle zákona povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti, jsou státní orgány a orgány územní samosprávy a veřejné instituce hospodařící s veřejnými prostředky, tedy i HZS ČR. To se nevztahuje na poskytování osobních údajů a informací podle zvláštního právního předpisu.¹
- 2) Osoby pověřené plněním úkolů na úseku požární ochrany jsou povinny zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, které v obecném zájmu nebo v zájmu zúčastněných osob mají zůstat utajeny před nepovolanými osobami. Povinnost mlčenlivosti trvá i po skončení pracovního poměru nebo po splnění úkolu.²
- 3) O zproštění mlčenlivosti a jeho rozsahu rozhoduje ředitel HZS kraje.³
- 4) Ředitel HZS kraje, ředitel územního odboru a velitel zásahu organizují ve vzájemné shodě poskytování informací zástupcům sdělovacích prostředků buď přímo osobně nebo prostřednictvím pověřené osoby pro styk se sdělovacími prostředky (zpravidla náčelník štábu, řídicí důstojník nebo operační důstojník). V organizačním řádu HZS kraje je zpravidla stanoveno, kdo je oprávněn poskytovat informace veřejným sdělovacím prostředkům. V odůvodněných případech rozhodne ředitel HZS kraje o jiném způsobu poskytnutí informací veřejným sdělovacím prostředkům.

¹ Například zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění zákona č. 132/2000 Sb.

² § 89 odst. 1 zákona č. 133/1985 Sb.

³ § 89 odst. 2 zákona č. 133/19

II.

Úkoly a postup činnosti

5) Ředitel HZS kraje, ředitel územního odboru a velitel zásahu musí včas zabránit možnosti vzniku situace, kdy zástupcům sdělovacích prostředků chybí potřebné informace. Doporučují se zejména následující postupy a činnosti:

- a. nečekat na vznik výše uvedené situace, reagovat včas, být aktivní vůči sdělovacím prostředkům,
- b. vymezit stanoviště pro informování sdělovacích prostředků,
- c. vyžadovat zřetelné označení zástupců sdělovacích prostředků na místě zásahu,
- d. být připraven na předání objektivních a ověřených informací, t.j. místo a druh události, počty a druhy nasazených sil a prostředků, počty evakuovaných a zachráněných osob, počty zraněných, usmrcených a pohřešovaných osob, časy lokalizace a likvidace včetně postupů a hlavního úsilí jednotek, výše uchráněných hodnot pokud je známa,
- e. nepředávat informace týkající se osobních nebo průmyslových údajů postižených fyzických a právnických osob, výrobního a státního tajemství, příčiny události pokud není zjištěna a vzniklých škod,
- f. využívat především osobního styku se zástupci sdělovacích prostředků, tzn. nepředávat významné informace zprostředkovaně (zabrání se tak nepřesnostem a zkreslení),
- g. stanovit místo a čas kontaktu se zástupci sdělovacích prostředků a včas tuto informaci zveřejnit (důležité je tzv. načasování ve vztahu k průběhu události), při podání první a každé další informace stanovit čas a místo pro podání další informace,
- h. při dlouhotrvajícím zásahu stanovit systém předávání pravidelných informací včetně určení osoby nebo orgánu, který informace bude poskytovat,
- i. pokud to situace dovolí, umožnit prohlídku objektu nebo místa události, případně umožnit společnou obhlídku, např. pomocí hromadného dopravního prostředku, v doprovodu a za předchozího souhlasu majitele, uživatele nebo správce objektu,
- j. předávané informace lze doplnit podle možnosti o videozáznam, fotografii (kromě záběrů mrtvých nebo zraněných) nebo situační nákresy za předchozího souhlasu majitele, uživatele nebo správce objektu,
- k. posoudit, zda je vhodné předávat informace přímo v místě události nebo v jiném prostředí či objektu.

6) V případě nedodržení těchto postupů hrozí ztížení činnosti veliteli zásahu nebo štábu ze strany zástupců sdělovacích prostředků z důvodu chybějících informací.

7) Pokud jde o důležité a závažné informace, zejména s ohledem na varování obyvatelstva, požadovat zveřejnění přesného znění zprávy. Každý, kdo provozuje hromadné informační prostředky, včetně televizního a rozhlasového vysílání, je povinen bez náhrady nákladů na základě žádosti operačního a informačního střediska integrovaného záchranného systému neprodleně a bez úpravy obsahu a smyslu uveřejnit tísňové informace potřebné pro záchranné a likvidační práce.⁴

8) V naléhavém veřejném zájmu je vydavatel povinen uveřejnit v periodickém tisku důležité a neodkladné oznámení státního orgánu a orgánu územní samosprávy, zejména je povinen uveřejnit rozhodnutí o nouzovém stavu, o stavu ohrožení státu nebo o válečném stavu. Toto oznámení musí být uveřejněno v nejbližším vydání periodického tisku následujícím po doručení jeho textu vydavateli způsobem graficky jej zvýrazňujícím a odlišujícím od ostatního obsahu periodického tisku.⁵

III.

Očekávané zvláštnosti

9) Velitel zásahu nebo pověřená osoba jsou povinni odmítnout poskytnutí informací nebo přístupu k nim obsahují-li skutečnosti:

- a. tvořící předmět utajovaných skutečností,⁶
- b. jejichž zveřejnění by prokazatelně mohlo poškodit zájmy státu, společnosti nebo postiženého,
- c. jejichž zveřejnění je v rozporu se zásadami ochrany práv občanů a dobrými mravy.

⁴ § 32 zákona č. 239/2000 Sb.

⁵ Zákon č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností, ve znění pozdějších předpisů, a nařízení vlády č. 246/1998 Sb., kterým se stanoví seznamy utajovaných skutečností, ve znění pozdějších předpisů.

⁶ § 10 odst. 1 zákona č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon).

- 10) Při uzavření místa zásahu je nutné počítat zejména s následujícími komplikacemi:
- a. snaha nerespektovat omezení pro sdělovací prostředky dané velitelem zásahu, zejména snaha proniknout na místo zásahu pod různými záminkami a různými prostředky (odposlech porad, spojovacích prostředků) i na úkor vlastní bezpečnosti,
 - b. snaha o skandalizaci zásahu. Jestliže bylo v periodickém tisku uveřejněno sdělení obsahující skutkové tvrzení, které se dotýká cti, důstojnosti nebo soukromí určité fyzické osoby, anebo jména nebo dobré pověsti určité právnické osoby, má tato osoba právo požadovat na vydavateli uveřejnění odpovědi. Vydavatel je povinen na žádost této osoby odpověď uveřejnit,⁶
 - c. zveličování vybraných skutečností,
 - d. možnost vyvolání paniky nepřesnými informacemi,
 - e. snaha sdělovacích prostředků získávat informace i od jiných, než pověřených osob.

⁶ § 10 odst. 1 zákona č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon).

PŘÍLOHA P VI TÍŠŇOVÁ VOLÁNÍ NA LINKU 150 A 112 PŘI MU TORNÁDO V LITOVLI

Počet tísňových volání 9. června 2004 v čase

čas	počet volání
16:44 - 17:00	38
17:00 – 17:15	116
17:15 - 17:45	101
17:45 - 18:15	80
18:15 - 18:45	105
18:45 - 19:15	87
19:15 - 19:45	83
19:45 - 20:15	88
20:15 - 20:45	73
20:45 - 21:15	54
Celkem	825

Zdroj: Zpráva o zásahu – tornádo v Litovli dne 9.6.2004, předkládá: velitel zásahu,
schvaluje: náměstek pro IZS HZS Olomouckého kraje.

PŘÍLOHA P VII UKÁZKA TISKOVÉ ZPRÁVY - VICHŘICE

TISKOVÁ ZPRÁVA

den. měsíc. rok

Hasičský záchranný sbor Olomouckého kraje

Hasiči radí

Hasičský záchranný sbor Olomouckého kraje obdržel varování Českého hydrometeorologického ústavu na silný vítr. Výstraha platí pro Olomoucký kraj od dnešní šesté hodiny ranní do zítřejší patnácté hodiny odpolední.

Co dělat při silném větru

- Před příchodem větru preventivně zajistěte okna, dveře, odstraňte nebo upevněte volně uložené předměty (např. květináče, zahradní nábytek), které mohou v důsledku větru ohrožovat okolí. Dávejte si pozor zejména na volně ležící plechy, skleněné výplně nebo jiné pevné a ostré předměty, z nichž se za silného větru stávají smrtící zbraně.
- Bezpečný úkryt před silným větrem poskytují budovy s nenarušenou statikou. Omezte pohyb venku a jízdy autem, neschovávejte se pod stromy nebo v okolí vyšších a starších budov, u kterých hrozí stržení střešní krytiny (tašky, plechy), rozhodně nechoďte do lesa.
- Neparkujte auta pod stromy či v blízkosti něčeho, co hrozí zřícením, dávejte si pozor na vysoké sloupy.
- Pokud za silného větru řídíte auto, jeďte maximálně opatrně a pomalu. Větrné poryvy mohou auto učinit neovladatelné a hrozí také zvýšené nebezpečí střetu s překážkou na silnici. Předem si zjistěte, zda trasa vaší jízdy je průjezdná a vozovka sjízdná, abyste neuvízli.
- Spadlých drátů elektrického napětí se nedotýkejte a vůbec se k nim nepřibližujte.
- Sledujte vývoj situace ve sdělovacích prostředcích.

- Pomáhejte blízkým i nemohoucím, starým i dětem.
- NEPODCEŇUJTE předpovídanou situaci a NEPŘECEŇUJTE vlastní síly, schopnosti a možnosti.
- NEROZŠÍŘUJTE poplašné a neověřené zprávy.
- UVĚDOMTE SI, že největší hodnotu má lidský život a zdraví a až potom záchrana majetku.

Pokud cítíte, že je Váš život, zdraví či majetek v bezprostředním ohrožení, volejte hasiče na čísle 112 nebo 150.

Podpis

Funkce

Zdroj: HZS Olomouckého kraje.

PŘÍLOHA P VIII PŘÍKLAD NESHODY MEZI SKUTEČNOSTÍ A ČLÁNEM V TIŠTĚNÝCH MÉDIÍCH

Olomoucký kraj: Krizový stav • Hanácké Benátky připomínají Pompeje BĚSNÍCÍ ŽIVEL USMRŤIL MUŽE

LITOVEL/OLOMOUC – Nepřejížděné silnice. Domy bez střech. Skody v rádech desítek miliónů, a co nejhorší – jeden zmatený lidský život. Taková je bilance zhruba čtvrt hodinového běsnění živlů, které včera vpoledne zasáhlo Olomoucko.

Pavel Rýšlínek

Katastrofa plnou silou dopadla na Litovel. „Najednou se udeřilo podivné ticho. Pak se pomalu začal zvedat vítr. To, co se dělo potom, se snad ani nedá popsat.“ Vyprávěl s děsem v očích starší muž z Litovle.

„Z nebe až na zem šla souvislá vodní stěna, kterou silnou rychlostí hnala vichřice. Hruzá! Kolem nás létal nábytek, větve a dokonce i kamení. Něco tak strašného jsme ještě nezažili.“ Říká dvacetimínutovou smrtící žena. Z jejího domu zbyly ruiny.

Bouře, která trvala sotva dvacet minut, zničila v Litovli prakticky všechny stromy. Poškodila desítky aut, odnesla desítky střech a mnoho domů téměř srovnala se zemí. Skody půjdou podle prvních odhadů do desítek miliónů korun. „Je to katastrofa, kterou jsem ještě nezažil.“ přiznal starosta města Vojtěch Grezl. Část

domů byla bez elektrické energie.

Kuriozní je, že obce v těsném sousedství Litovle běsnící živly zasáhly jen okrajově. Podle odborníků se v Litovli srazily dvě bouře a zmasobily tak svou sílu.

Okamžitě po bouři se však rozjasnilo a slunce ozářilo neuvěřitelnou spoušť.

Apokalypsa, byť už v menším měřítku, se šířila dál na východ. Kruťe sloups osud zažertoval s mužem (59) v Olomouci. Bouři chtěl přestat ve voze, na který však spadl vyvrácený strom.

Když hasiči mauže z vozu vyprostili, byl už mrtvý.

„Zatím jsme vyjeli asi ke stove udeřlosti.“ uvedla včera dvacáté hodiny mluvčí olomouckých hasičů Vladimíra Hacsíkova. „Na pumoc byli povoláni

Vzduchem létaly nábytek, větve i kameny

Zářiva se nepřipula ani litovelskému pivovaru. Vyvolala ohně, ale nášší se nebyla ohrožena. Foto Blesk – Pavel Rýšlínek

V háskách vozu v ulici U Husově sboru v Olomouci zahynul muž. který se ohně před bouří suboval

Hanácké Benátky jak je město Litovel připomínají. Věla vesel spíše dublé Pompeje

Krizový stav byl vyhlášen pouze pro katastrální území Litovel a katastrální území Chořelice.

PŘÍLOHA P IX PŘÍKLAD NESHODY MEZI SKUTEČNOSTÍ A ČLÁNEM V TIŠTĚNÝCH MÉDIÍCH

Záchranáři skončili s úklidem v Litovli

Litovel • Vojáci a hasiči v sobotu v Litovli na Olomoucku naposledy pomáhali odstraňovat škody, které minulý týden ve středu napáchalo tornádo. Ve městě sice ještě mají hodně práce s odklizením například popadaných stromů či větví, radnice to však již zvládne vlastními silami. Živel v Litovli způsobil desetimilionové škody.

„Hlavní část odklízecích prací máme již za sebou, takže jsme dnes ukončili činnost krizového štábu a vojáci a hasiči přestali na likvidaci následků bouře pracovat. Hasiči nám slíbili pomoc, pokud budeme při odstraňování škod ještě potřebovat například vysokozdvižnou plošinu,“ řekl tajemník radnice Radovan Vašíček. „Zbývající práci zvládnou pracovníci našich technických služeb,“ dodal Vašíček.

Mluvčí 75. záchranné a výcvikové základny v Olomouci František Nepšinský řekl, že od minulého týdne se v Litovli vystřídalo 303 vojenských záchranářů. (čtk)

Škody byly vyčísleny ve **stamilionech** Kč.

PŘÍLOHA P X PŘÍKLAD NESHODY MEZI SKUTEČNOSTÍ A ČLÁNEM V TIŠTĚNÝCH MÉDIÍCH

Děkujeme! Vzkazují záchranářům obyvatelé Litovle

Olomouc, Litovel - Bylo 9. června 2004, 16.42 hodin. Nad Litovlí se přehnala bouře s tornádem o síle třetího stupně. „Stál jsem u okna, obloha se zatáhla, zčernala. To, co následovalo, jsem si ani ve snu nedovedl představit. O několik minut později už část našeho města vypadala jako z nějakého televizního dokumentu o tornádu,“ vzpomínal včera v Olomouci zjevně dojatý litovelský starosta Vojtěch Grézl (nezávislý).

Ten spolu s hejtmanem Olomouckého kraje Janem Březinou (KDU-ČSL) děkoval zástupcům více než šesti stovek hasičů, policistů, vojáků a dalších lidí, kteří se podíleli na odklizení živelní pohromy.

„Přijeli jsme na místo krátce po katastrofě. I když jsem zasahoval už na povodních v roce 1997, tohle se mi na první pohled zdálo horší. Ale o tom nebyl čas přemýšlet. Museli jsme rychle jednat,“ pátrá v paměti i nadporučík Jaromír Jindra z litovelské stanice Hasičského záchranného sboru Olomouckého kraje. Nejdůležitější prý bylo dostat se přes napadané stromy a větve k poničeným domům a zjistit, zda v některém z objektů není někdo zraněný. Pak již pro stovky dobrovolných i profesionálních členů integrovaného záchranného systému následovaly jen fyzicky a psychicky namáhavé hodiny práce na odklizení následků pohromy.

„Když jsem do Litovle a Chořelic asi tři čtvrtě hodiny po události přijel, myslel jsem si, že na likvidaci následků se bude pracovat určitě měsíc. Tomu odpovídal i vyhlášený krizový stav. Profesionální a výborná práce všech ale umožnila zrušit tento stav již 19. června,“ dodal hejtman Březina.

„Lidé si cení fyzické námahy záchranářů, ale co jim určitě nezapomenou, je jejich přístup. Byli ohleduplní, pozorní, radili postiženým. A to si Litovelští moc cení,“ uzavřel Grézl.

DÍKY! Hejtman Jan Březina předává děkovné listy záchranářům, kteří pomáhali po tornádu v Litovli.

krizový stav byl zrušen
16. června 2004

Zdroj: MF Dnes, 2. července 2004.

PŘÍLOHA P XI VZOR VYHLÁŠENÍ STAVU NEBEZPEČÍ A ZRUŠENÍ STAVU NEBEZPEČÍ

Vyhlášení stavu nebezpečí – VZOR

ROZHODNUTÍ

hejtmana Olomouckého kraje

ze dne __.____ 20__ číslo __/20__

o vyhlášení stavu nebezpečí

V souladu s ustanovením § 3 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „krizový zákon“) a § 61 odst. 3 písm. g) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů

vyhlašuji

pro celé (část) území _____ kraje

STAV NEBEZPEČÍ

na dobu od __.____ hodin dne __.____ 20__ do __.____ hodin dne __.____ 20__.

Čl. 1

Vymezené území

Stav nebezpečí vyhlašuji pro celé (část) území _____ kraje, vymezené (vybrat dle konkrétní situace a doplnit):

- správními obvody obcí s rozšířenou působností _____,
- správním územím obcí _____,
- správním územím obce _____ a jejím katastrálním územím _____,
- územím městských částí (městských obvodů) _____, města _____.

Čl. 2

Důvod vyhlášení stavu nebezpečí

Důvodem vyhlášení stavu nebezpečí je bezprostřední ohrožení životů, zdraví a majetku obyvatel žijících v zasaženém území a životního prostředí, které nelze odvrátit běžnou činností správních úřadů, orgánů kraje a obcí, složek integrovaného záchranného systému a subjektů kritické infrastruktury (=případně doplnit dle konkrétní situace „a vytvoření podmínek pro provádění záchranných a likvidačních prací“) a plnění neodkladných úkolů spojených s řešením krizové situace.

Stav nebezpečí je / není vyhlašován na základě mimořádné události podle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Krizová situace vznikla v důsledku (=vybrat variantu dle konkrétní situace, případně stanovit jinou):

- rozsáhlých povodní při dosažení III. stupňů povodňové aktivity na tocích _____ protékajících územím kraje,
- sesuvu skalního masivu v _____ a úplného uzavření pozemní komunikace / železniční trati číslo _____ v obou směrech, která má zásadní dopad na zabezpečení základní dopravní obslužnosti území kraje,
- hrozby sesuvu skalního masivu v _____, který bezprostředně ohrožuje _____,
- nálezu nebezpečných chemických látek a přípravků nacházejících se v areálu _____ na území obce _____, který má zásadní dopad na zabezpečení základních funkcí na území kraje,
- poruchy vodního díla _____ na toku _____, kdy hrozí destrukce vodního díla a zničení obcí _____ v důsledku hrozby zvláštní povodně,
- působení větrné smrště / orkánu / tornáda na území _____, které má zásadní dopad na zabezpečení základních funkcí na území kraje,
- požáru a následného výbuchu v areálu _____ na území obce _____ spojeného s únikem nebezpečných chemických látek / radioaktivních látek / biologických látek, který má zásadní dopad na zabezpečení základních funkcí na území kraje,
- dokonání teroristického činu v _____ na území obce, který má zásadní dopad na zabezpečení základních funkcí na území kraje,
- kolapsu lůžkových zdravotnických zařízení, které poskytují neodkladnou a život zachraňující zdravotní péči obyvatelstvu kraje,
- vzniku epidemie v obcích _____, která má zásadní dopad na zabezpečení základních funkcí na území kraje,
- vzniku ohniska nákazy prasečího moru / ptačí chřipky / slintavky a kulhavky v obcích _____, kdy hrozí nekontrolované rozšíření této nemoci na další území a zásadním způsobem jsou ohroženy základní funkce území kraje.

Čl. 3

Koordinace a organizace činností

V souladu s ustanovením § 14 odstavce 3 krizového zákona přebírám od okamžiku účinnosti tohoto rozhodnutí v rozsahu a za podmínek stanovených krizovým zákonem (= dále vybrat dle konkrétní situace a potřeby variantu: koordinaci záchranných a likvidačních prací, poskytování zdravotních služeb, provádění opatření k ochraně veřejného zdraví, zajištění bezodkladných pohřebních služeb, koordinaci nouzového ubytování, nouzového zásobování pitnou vodou, potravinami a dalšími nezbytnými prostředky k přežití obyvatelstva, zajišťovanou ve spolupráci se složkami integrovaného záchranného systému a orgány veřejné správy, koordinaci zajišťování ochrany majetku na území, kde je prováděna evakuace).

Čl. 4

Krizová opatření a jejich rozsah

K překonání krizového stavu a k řešení krizové situace nařizují tato krizová opatření (vybrat dle konkrétní situace):

a) v souladu s ustanovením § 14 odstavce 4 krizového zákona:

1. pracovní povinnost,
2. pracovní výpomoc,
3. povinnost poskytnout věcné prostředky,
4. bezodkladné provádění staveb, stavebních prací, terénních úprav nebo odstraňování staveb nebo porostů za účelem zmírnění nebo odvrácení ohrožení,

5. vykonávat péči o děti a mládež, pokud tuto péči nemohou vykonávat rodiče nebo jiní zákonní zástupci,
 6. přednostní zásobování dětských, zdravotnických a sociálních zařízení a ozbrojených sil, bezpečnostních sborů nebo složek integrovaného záchranného systému podílejících se na plnění krizových opatření a v nezbytném rozsahu také prvků kritické infrastruktury v kraji,
 7. náhradní způsob rozhodování o dávkách sociální péče a jejich výplatě,
 8. povinnost hlásit přechodnou změnu pobytu osob, tj. opuštění místa trvalého pobytu osoby, k němuž je hlášena v místě, ze kterého byla organizovaně evakuována nebo které o své vůli opustila z důvodu ohrožení svého života nebo zdraví na dobu delší než 3 dny,
 9. evakuaci obyvatelstva z vymezených míst nebo území,
 10. zákaz vstupu, pobytu a pohybu osob na vymezeném místě nebo území,
- b) v souladu s ustanovením § 21 zákona č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy, ve znění pozdějších předpisů:
11. povinnost
 - a) dodávat výrobky, práce nebo služby,
 - b) skladovat materiál určený pro překonání stavu nebezpečí a odstranění jeho následků ve svých prostorech,
 - c) přemístit dopravní a mechanizační prostředky, výrobní nebo provozní prostředky movité povahy a zásoby na určené místo,
 12. regulační opatření u prodávaného zboží v obchodní síti,
 13. regulační opatření v řízení a organizaci dopravy.
- Krizová opatření ukládám využívat jen v tom rozsahu, který je nezbytný pro překonání krizové situace a pokud nelze uvedené činnosti a věci zajistit smluvně, subjekt plnění klade zjevně finančně a časově nevýhodné podmínky nebo plnění odmítá a přitom hrozí nebezpečí z prodlení, na základě mnou vystavených písemných příkazů.

Ad 1. Pracovní povinnost

Nařizuji určeným fyzickým osobám pracovní povinnost v souladu s ustanovením § 14 odstavce 4 písm. a) krizového zákona. Tyto osoby obdrží mnou vystavený pracovní příkaz obsahující den a místo nástupu, druh práce a předpokládanou délku plnění pracovní povinnosti a následně i písemné potvrzení o vykonání pracovní povinnosti.

Ad 2. Pracovní výpomoc

a) Nařizuji pracovní výpomoc v souladu s ustanovením § 14 odstavce 4 písm. a) krizového zákona všem fyzickým osobám, které se zdržují ve správním obvodu obcí vymezených článkem 2 tohoto rozhodnutí (= *případně omezit „které jsou vedeny v seznamu úřadu práce jako nezaměstnané“, nebo „mužům ve věku od 18 do 60 let“ apod. dle konkrétní situace*). Fyzické osoby mají povinnost dostavit se neprodleně k zaevidování (= *případně „nejpozději do _____ hodin od vyhlášení stavu nebezpečí“*) na obecní úřad (= *pokud obec neurčí jiné místo*) v obci, kde mají místo trvalého pobytu nebo v níž jsou hlášeny k přechodné změně pobytu v případě náhradního ubytování.

b) Konkrétní druh práce, vykonávané jako pracovní výpomoc, přidělí fyzické osobě starosta obce, na jejímž území byl vyhlášen stav nebezpečí, který následně vystaví i písemné potvrzení o vykonání pracovní výpomoci.

Ad 3. Povinnost poskytnout věcné prostředky

Nařizuji právnickým osobám, podnikajícím fyzickým osobám a fyzickým osobám, na základě mého příkazu povinnost poskytnout věcné prostředky nebo věcné prostředky s obsluhou k řešení krizové situace v souladu s ustanovením § 29 odstavce 5, § 31 odstavce 8 a § 32 krizového zákona. V případě nebezpečí z prodlení je oprávněn toto učinit starosta obce v souladu s ustanovením § 29 odstavce 5 krizového zákona. Poskytovatelé věcných prostředků následně obdrží i písemné potvrzení o jejich využití.

Ad 4. Bezodkladné provádění staveb, stavebních prací, terénních úprav nebo odstraňování staveb nebo porostů za účelem zmírnění nebo odvrácení ohrožení

Nařizuji opatření využívat pouze za podmínky, kdy není možné postupovat v souladu s ustanovením § 177 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů. Vždy je nezbytné vyjádření příslušného obecního nebo speciálního stavebního úřadu a můj písemný příkaz.

Ad 5. Vykonávání péče o děti a mládež, pokud tuto péči nemohou za krizové situace vykonávat rodiče nebo jiní zákonní zástupci

K zajištění výkonu této péče určuji, v souladu s vyhláškou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. 281/2001 Sb., kterou se provádí § 9 odst. 5 písm. a) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, vzdělávací zařízení _____ (= doplnit přesný název, ulici, č.p., obec), jehož zřizovatelem je _____ (= doplnit přesný název, IČ), příp. blíže specifikovat úkoly.

Ad 6. Přednostní zásobování dětských, zdravotnických a sociálních zařízení, ozbrojených sil, bezpečnostních sborů nebo složek integrovaného záchranného systému a v nezbytném případě také prvků kritické infrastruktury v kraji

Nařizuji právnickým osobám a podnikajícím fyzickým osobám v _____ kraji realizovat toto opatření na základě mého písemného příkazu v rámci svého předmětu podnikání a podle požadavků vedoucích dětských, zdravotnických a sociálních zařízení a ředitelů, resp. velitelů ozbrojených sil, bezpečnostních sborů a složek integrovaného záchranného systému nebo prvků kritické infrastruktury v _____ kraji.

Ad 7. Náhradní způsob rozhodování o dávkách sociální péče a jejich výplatě

Nařizují _____ (= *doplnit přesný název subjektu*), povinnost spolupracovat s úřady příslušných obcí s rozšířenou působností a obcí na jejichž území byl vyhlášen stav nebezpečí, při náhradním způsobu výplaty dávek osobám postiženým krizovou situací, tj. dávek nemocenského pojištění, důchodového pojištění, důchodového zabezpečení, státní sociální podpory, dávek pomoci v hmotné nouzi a dávek sociální péče.

Ad 8. Povinnost hlásit přechodnou změnu pobytu osob

Nařizují osobám, které z důvodu ohrožení svého života nebo zdraví opustily místo svého trvalého pobytu organizovanou evakuací nebo o své vůli na dobu delší než 3 dny, hlásit změnu pobytu neprodleně na obecním úřadě obce, v níž přechodně pobývají.

Ad 9. Evakuace obyvatelstva z vymezených míst nebo území

a) Ukládám starostům postižených obcí nařídit v případě potřeby evakuaci, s přihlédnutím ke skutečné situaci v postiženém nebo ohroženém území a evakuaci organizovat.

b) Nařizují řediteli Hasičského záchranného sboru _____ kraje, s přihlédnutím ke skutečné situaci v postiženém nebo ohroženém území a ve spolupráci s místně příslušnými starosty obcí zabezpečit evakuaci obyvatelstva.

c) Nařizují řediteli Krajského ředitelství policie _____ kraje, ve spolupráci s místně příslušnými starosty obcí zabezpečit ochranu majetku v místech provedené evakuace.

Ad 10. Zákaz vstupu, pobytu a pohybu osob na vymezeném místě nebo území

a) Zakazuji vstup, pobyt a pohyb osob do území vymezeného (= *doplnit konkrétní správní obvody obcí, nebo jinak určené území*). Zákaz se nevztahuje na příslušníky ozbrojených sil, bezpečnostních sborů, složek integrovaného záchranného systému a pracovníky orgánů krizového řízení, kteří se podílejí na řešení krizové situace.

b) Nařizují řediteli Krajského ředitelství policie _____ kraje, ve spolupráci s místně příslušnými starosty obcí zabezpečit kontrolu a dodržování tohoto krizového opatření.

Ad 11. Povinnost činit úkony

K překonání krizové situace, v souladu s ustanovením § 21 odst. 1 zákona č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy, ve znění pozdějších předpisů:

Nařizují na základě mého písemného příkazu

a) povinnost dodávat _____ (= *doplnit co - konkrétní výrobky, práce nebo služby*).

b) povinnost skladovat ve svých prostorách materiál určený k překonání krizové situace a odstranění jejích následků, nebo toto skladování strpět,

c) povinnost přemístit dopravní a mechanizační prostředky, jakož i výrobní či provozní prostředky movité povahy a zásoby.

Ad 12. Regulační opatření v obchodní síti

K překonání krizové situace, v souladu s ustanovením § 21 odst. 2 písm. a) zákona č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy, ve znění pozdějších předpisů, nařizují zavedení regulace prodávaného zboží v obchodní síti takto:

(= *doplnit způsob, jakým bude regulováno množství zboží prodávaného spotřebiteli, maximální množství zboží, na něž vznikne spotřebiteli nárok, okruh spotřebitelů, kterým bude vybrané zboží dodáváno přednostně a území, na kterém toto regulační opatření platí*).

Ad 13. Regulační opatření v dopravě

K překonání krizové situace, v souladu s ustanovením § 21 odst. 2 písm. b) zákona č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy, ve znění pozdějších předpisů, nařizují provedení změny způsobu řízení a organizace dopravy v _____ kraji takto:

(= *doplnit konkrétní způsob organizace dopravy a území, na kterém toto regulační opatření platí*).

Čl. 5 Realizace

K překonání krizové situace a ke splnění krizových opatření podle článku 4 tohoto rozhodnutí dále ukládám:

1. Starostům obcí, na jejichž území byl vyhlášen stav nebezpečí:
 - a) zajistit provedení stanovených krizových opatření v podmínkách obce,
 - b) požádat právnické a fyzické osoby o poskytnutí dobrovolné pomoci,
 - c) zajistit vyvěšení tohoto rozhodnutí na úřední desce obecního úřadu a zabezpečit informování obyvatelstva ve správním území obce.
2. Vedoucím územních správních úřadů na území kraje v souladu s ustanovením § 14 odstavce 6 krizového zákona realizovat příslušná opatření podle konkrétní situace, zejména:
 - a) rozhodovat o činnostech k řešení krizové situace a ke zmírnění jejích následků,
 - b) organizovat ve své působnosti okamžité opravy nezbytných veřejných zařízení pro přežití obyvatelstva a k zajištění funkčnosti veřejné správy,
 - c) vytvářet podmínky pro nouzovou komunikaci ve vztahu k jiným správním úřadům, kraji, obcím, právnickým a fyzickým osobám.
3. Vedoucím složek integrovaného záchranného systému _____ kraje provádět činnosti k řešení krizové situace v souladu s krizovým plánem kraje a podle pokynů orgánů krizového řízení.
4. Orgánům krizového řízení při řešení krizové situace ukládám postupovat tak, aby případný zásah do práv a svobod osob nepřekročil nezbytnou míru.
5. Provozovatelům hromadných informačních prostředků na území kraje v souladu s ustanovením § 30 krizového zákona zveřejnit toto rozhodnutí neprodleně a bez úpravy obsahu a smyslu.

Čl. 6 Výjimky

1. Poskytnutí věcných prostředků, pracovní povinnost nebo pracovní výpomoc nelze uložit fyzickým osobám, které požívají výsady a imunity podle mezinárodního práva. Pracovní povinnost nebo pracovní výpomoc ostatním cizincům lze uložit, pokud mezinárodní

smlouva schválená Parlamentem České republiky a vyhlášená ve Sbírce zákonů nebo ve Sbírce mezinárodních smluv nestanoví jinak.

2. Od pracovní povinnosti a pracovní výpomoci jsou osvobozeny osoby ve věku do 18 let a od 62 let, osoby zdravotně nezpůsobilé k výkonu požadovaných druhů práce, osoby invalidní ve třetím stupni, poslanci a senátoři Parlamentu České republiky a členové vlády a dále osoby, které by tím vystavily vážnému ohrožení sebe nebo osoby blízké. Od pracovní povinnosti a pracovní výpomoci jsou osvobozeni také zaměstnanci subjektu kritické infrastruktury, kteří se podílejí na zajištění funkce prvku kritické infrastruktury. Dále jsou od pracovní povinnosti a pracovní výpomoci osvobozeny ženy a osamělí muži pečující o dítě do 15 let věku, těhotné ženy, ženy do konce třetího měsíce po porodu, jestliže se dítě narodilo mrtvé, zemřelo anebo žena o něj nepečuje. Orgán krizového řízení může osvobodit od pracovní povinnosti a pracovní výpomoci také osoby, kterým by v tom bránila důležitá okolnost, jejíž opominutí by mohlo vést k ohrožení života, zdraví nebo majetku. Závažnost důležité okolnosti posuzuje orgán krizového řízení.

3. Ženám lze uložit pouze takovou pracovní povinnost nebo pracovní výpomoc, která není v rozporu se zvláštním právním předpisem.

4. Osoby osvobozené od pracovní povinnosti a pracovní výpomoci mohou poskytnout dobrovolnou pomoc.

Čl. 7
Pokuty

Za nesplnění povinností v době krizového stavu může orgán, který porušení povinnosti zjistil, uložit

1. v souladu s ustanovením § 34 a § 34a krizového zákona:

a) fyzické osobě pokutu až do výše 50.000,- Kč,

b) právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě pokutu až do výše 3.000.000,- Kč,

2. v souladu s ustanovení § 25a zákona o hospodářských opatřeních právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě pokutu až do výše 5.000.000,- Kč.

Čl. 8
Náhrady

Při poskytování náhrad za omezení vlastnického práva, poskytnutí věcných prostředků a vykonání pracovní povinnosti, pracovní výpomoci, náhrad věcné škody vzniklé při činnosti orgánů provádějících krizová opatření nebo při uložení povinnosti poskytnout věcné prostředky, náhrad škody či újmy na zdraví vzniklé při výkonu uložené pracovní povinnosti, pracovní výpomoci nebo dobrovolné pomoci, vykonané v rámci organizované činnosti, ukládám postupovat podle ustanovení § 35 a § 36 krizového zákona. Peněžní náhradu je povinen vyplatit orgán krizového řízení, který o omezení práva nebo uložení povinnosti rozhodl. Peněžní náhrada se vyplácí do 6 měsíců od ukončení nebo zrušení krizového stavu, v jehož důsledku vznikl nárok na peněžní náhradu.

Čl. 9
Použití správního řádu

Na rozhodování o ukládání povinností podle tohoto rozhodnutí se v souladu s ustanovením § 38 krizového zákona nevztahuje správní řád, s výjimkou řízení o uložení pokut podle § 34 až 34b krizového zákona.

Čl. 10
Poučení

Proti tomuto rozhodnutí a proti rozhodování o ukládání povinností podle tohoto rozhodnutí nelze podat odvolání.

Čl. 11
Účinnost

Z důvodu naléhavého obecného zájmu, který spočívá zejména v neodkladném odvrácení nebezpečí ohrožení životů, zdraví a majetku obyvatel žijících v zasaženém území, nabývá toto rozhodnutí účinnosti dnem __. __. 20__ v __. __ hodin. Jeho platnost končí dnem __. __. 20__ v __. __ hodin, pokud hejtman _____ kraje nebo vlády nerozhodne o jeho zrušení před uplynutím této doby.

Č.j.:

jméno, příjmení v. r.

hejtman

otisk úředního razítka se státním znakem

Vyvěšeno dne _____ v _____ hodin na úřední desce Krajského úřadu
_____ kraje.

Vyvěšeno dne _____ v _____ hodin na úřední desce Obecního úřadu
obce _____.
Předáno dne _____ v _____ hodin ke zveřejnění v hromadných infor-
mačních prostředcích.

Zrušení stavu nebezpečí – VZOR

ROZHODNUTÍ

hejtmana Olomouckého kraje

ze dne __. __. 20__ číslo __/20__

o zrušení stavu nebezpečí

V souladu s ustanovením § 3 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „krizový zákon“) a § 61 odst. 3 písm. g) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů

Ruším

STAV NEBEZPEČÍ

který byl vyhlášen z důvodu řešení Rozhodnutím hejtmana _____ kraje ze dne __.
__ 20__ číslo __/20__ pro celé (část) území _____ kraje.

Krizová opatření nařízená Rozhodnutím hejtmana _____ kraje ze dne __. __.
20__ číslo __/20__, o vyhlášení stav nebezpečí, Rozhodnutím hejtmana _____
kraje ze dne __. __ 20__ číslo __/20__, o prodloužení stavu nebezpečí a Rozhodnutím
hejtmana _____ kraje ze dne __. __ 20__ číslo __/20__, o změně krizových
opatření pozbývají platnosti.

Toto rozhodnutí nabývá účinnosti dnem __. __. 20__ v __. __ hodin.

Č.j.:

jméno, příjmení v. r.

hejtman

otisk úředního razítka se státním znakem

Vyvěšeno dne _____ v _____ hodin na úřední desce Krajského úřadu
_____ kraje.

Vyvěšeno dne _____ v _____ hodin na úřední desce Obecního úřadu
obce _____.

Předáno dne _____ v _____ hodin ke zveřejnění v hromadných infor-
mačních prostředcích.